

DZIENNIK URZĘDOWY KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO BRZESKIEGO

GRUDZIEŃ

1934 R.

TREŚĆ:

76. Uznanie stowarzyszenia „T-wo Popierania Budowy Publ. Szkół Powsz.” za stowarzyszenie wyższej użyteczności	613
77. Nadanie statutu stowarz. „T-wo Popierania Budowy Publ. Szkół Powsz.”	613
78. Organizacja pracy w szkołach powszechnych	630
79. Zbiórka na cele szkolnictwa polskiego zagranicą	631
80. Broszurka „Nie zabijaj”	632
81. Imprezy urządzone w szkołach	633
82. Zaliczanie okresów działalności niepodległościowej	634
83. Organizowanie szkolnych i międzyszkolnych obchodów i uroczystości	636
Ruch służbowy	639
Książki zalecone	641
Komunikaty	642

CZEŚĆ NIEURZĘDOWA.

Wymowa liczb. Zestawienie finansowe akcji T-wa P.B.P.S.P.	652
Kilka uwag o roli i zadaniach kierownika szkoły powszechnej — J. W. Radwański	654
Klasyfikacja i prontocja — Sz. Lutwak	658
Ze spostrzeżeń nad realizacją nowych programów w gimnazjum	667
Ze spostrzeżeń nad realizacją programów w szkołach zawodowych	669
Stan opieki młodzieży szkół średnich O.S.B. nad szkołami powszechnymi Polesia	671
Z oświaty pozaszkolnej	674
Z czasopism	683
Z wydawnictw	685
Komunikaty	686

CENTRALNA BIBLIOTEKA PEDAGOGICZNA
(Dąbrowskiego 8)
otwarta codziennie od 16 do 20.

*Podziękowanie Kuratora Okręgu Szkolnego Brzeskiego za ofiar-
ność Nauczycielstwa i Urzędników administracji szkolnej Okrę-
gu Szkolnego Brzeskiego na rzecz powodzian.*

*Akcja Nauczycielstwa i Urzędników administracji szkol-
nej w Okręgu Szkolnym Brzeskim na rzecz powodzian, przewi-
dziana na okres trzechmiesięczny (sierpień—październik), zam-
knięta została sumą 22827 zł. 39 gr. Kwota ta jest świadectwem
ofiarności stanu nauczycielskiego naszego Okręgu.*

*Za wyróżniające spełnienie społecznego i obywatelskiego
obowiązku niesienia pomocy ciężko dotkniętym — składam ca-
łemu Nauczycielstwu oraz Urzędnikom administracji szkolnej
serdeczne podziękowanie.*

Romuald Petrykowski

Kurator Okręgu Szkolnego Brzeskiego

Podziękowanie

Kuratora Okręgu Szkolnego za skuteczną pracę dla T=wa Pop.
Bud. Publ. Szk. Powsz.

Umieszczone w części nieurzędowej niniejszego Dziennika sprawozdanie z akcji Towarzystwa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych oraz zestawienie, obejmujące wyniki tej akcji za czas od początku bieżącego roku szkolnego po dzień 30 listopada r. b., wykazują 100-tysięczny niemal dorobek na terenie naszego Okręgu Szkolnego.

Do osiągnięcia tak pokaźnych wyników przyczyniła się w wielkiej mierze usilna i wytrwała praca Inspektoratów Szkolnych, Dyrekcji i Kierownictw szkół oraz Ogółu Nauczycielstwa, które umiało dotrzeć do społeczeństwa i wzbudzić w niem ofiarność.

Zdając sobie dokładnie sprawę z wysiłków wszystkich moich współpracowników, jakie ponieśli, by osiągnąć tak dodatnie rezultaty, wyrażam gorące podziękowanie P. P. Inspektorom, Dyrekcjom i Kierownictwom szkół oraz Nauczycielstwu w tem przekonaniu, że osiągnięte rezultaty zachęcą nas do dalszych, nie mniej skutecznych wysiłków, w rozbudowie szkolnictwa na rubieżach Rzeczypospolitej.

Romuald Petrykowski.

Kurator Okręgu Szkolnego Brzeskiego

76.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 13 listopada 1934 r.

o uznaniu stowarzyszenia „Towarzystwo Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych“ za stowarzyszenie wyższej użyteczności.

Na podstawie art. 46 i 47 prawa o stowarzyszeniach z dnia 27 października 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 808) zarządza się co następuje:

§ 1. Stowarzyszenie „Towarzystwo Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych“ w Warszawie, wciągnięte do rejestru stowarzyszeń Komisarjatu Rządu m. st. Warszawy dnia 1 czerwca 1933 r. pod Nr. 87, zostaje uznane za stowarzyszenie wyższej użyteczności.

§ 2. Równocześnie powyższemu stowarzyszeniu nadaje się statut, który będzie ogłoszony w Monitorze Polskim.

§ 3. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów:

I. Kozłowski

Minister Spraw Wewnętrznych:

Marjan Zyndram-Kościałkowski

77.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 13 listopada 1934 r.

o nadaniu statutu stowarzyszeniu „Towarzystwo Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych“.

Na podstawie art. 47 ust. 2 i 3 prawa o stowarzyszeniach z dnia 27 października 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 808) i § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 listopada 1934 r. o uznaniu stowarzyszenia „Towarzystwo Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych“ za stowarzyszenie wyż-

szej użyteczności (Dz. U. R. P. Nr. 104, poz. 927) zarządza się, co następuje:

§ 1.

Nadaje się dołączony do rozporządzenia niniejszego statut stowarzyszeniu wyższej użyteczności: „Towarzystwo Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych“.

§ 2.

Stowarzyszenie „Towarzystwo Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych“, zarejestrowane w Komisarjacie Rządu m. st. Warszawy dnia 1 czerwca 1933 r. pod Nr. 87, wykreśla się z rejestru stowarzyszeń.

§ 3.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów:

(—) *L. Kozłowski.*

Minister Spraw Wewnętrznych:

(—) *Marjan Zyndram-Kościałkowski.*

STATUT

„TOWARZYSTWA POPIERANIA BUDOWY PUBLICZNYCH SZKÓŁ POWSZECHNYCH“.

Rozdział I.

POSTANOWIENIA OGÓLNE.

Nazwa, teren działalności, charakter i cele.

§ 1.

(1) Stowarzyszenie nosi nazwę: „Towarzystwo Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych“.

(2) Terenem działalności Towarzystwa jest Rzeczpospolita Polska, siedzibą władz centralnych Towarzystwa — m. st. Warszawa.

§ 2.

Towarzystwo jest osobą prawną i może posiadać, nabywać i zbywać majątek ruchomy i nieruchomy.

§ 3.

Celem Towarzystwa jest działalność w zakresie budownictwa publicznych szkół powszechnych i zaopatrywania ich w niezbędne urządzenia i pomoce naukowe.

Członkowie i uczestnicy Towarzystwa, ich prawa i obowiązki.

§ 4.

(1) Członkiem Towarzystwa może być każda osoba fizyczna oraz osoba prawna.

(2) Członkowie Towarzystwa dzielą się na: a) zwyczajnych, b) dożywotnich, c) honorowych.

§ 5.

(1) Członków zwyczajnych i dożywotnich przyjmuje zarząd koła.

(2) Członkowie zwyczajni płacą jednorazowo 50 gr. wpisowego oraz składkę roczną w wysokości, ustalonej przez Walne Zgromadzenie Towarzystwa. Składka może być wpłacana ratami.

§ 6.

Członkami dożywotnimi są ci członkowie, którzy wpłacili jednorazowo na rzecz Towarzystwa co najmniej 150 zł. Członkowie dożywotni nie są obowiązani do żadnych innych wpłat.

§ 7.

Członkami honorowymi są osoby, którym tytuł ten przyzna Walne Zgromadzenie Towarzystwa na wniosek Zarządu Głównego za wybitne zasługi dla Towarzystwa. Członkowie honorowi nie są obowiązani do wpłacania wpisowego ani składek.

§ 8.

Członkowie Towarzystwa obowiązani są ściśle przestrzegać postanowień statutu i przyczyniać się do rozwoju Towarzystwa.

§ 9.

Członkowie mają prawo nosić odznakę Towarzystwa, która będzie ustalona na wniosek Zarządu Głównego przez Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 10.

Członkowie mogą wystąpić z Towarzystwa na własne żądanie przy jednoczesnem uiszczeniu zaległych składek.

§ 11.

(1) Zarząd koła ma prawo skreślenia członka z listy członków z powodu niepłacenia składek w ciągu jednego roku. Skreślonymu przysługuje prawo powtórnego wstąpienia po uiszczeniu zaległych składek.

(2) W razie popełnienia przez członka czynu niehonorowego, nieprzestrzegania statutu lub działania na szkodę stowarzyszenia, następuje wykluczenie członka. O wykluczeniu decyduje Sąd stowarzyszenia na wniosek Zarządu Głównego lub zarządów komitetów i kół. Zarząd Główny, zarządy komitetów i kół mogą zawiesić członka w prawach członkowskich do czasu rozstrzygnięcia sprawy przez Sąd stowarzyszenia.

§ 12.

Członkowie dożywotni i honorowi mogą być skreśleni tylko przez Walne Zgromadzenie Towarzystwa.

§ 13.

(1) Młodzież szkolna może uczestniczyć w Towarzystwie w kołach, zorganizowanych dla niej w obrębie szkół i znajdujących się pod dozorem władz szkolnych.

(2) Regulamin kół oraz wysokość składek ustala Zarząd Główny, a zatwierdza Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Uczestnicy Towarzystwa nie opłacają wpisowego. Uczestnikom Towarzystwa przysługuje prawo noszenia odznaki Towarzystwa.

Fundusze Towarzystwa.

§ 14.

Fundusze Towarzystwa tworzą się:

- a) z wpisowego i składek członków i uczestników,
- b) z ofiar, zapisów, darowizn i subwencji,
- c) z dochodów z nieruchomości i odsetek od kapitałów i udzielonych pożyczek,
- d) z wpływów z wydawnictw,
- e) z dochodów niestałych, jako to: z koncertów, odczytów, widowisk, zabaw i t. p.,
- f) z innych źródeł.

§ 15.

(1) Darowiznami, zapisami, legatami i nieruchomościami, stanowiącymi własność Towarzystwa, administruje Zarząd Główny lub zarząd niższej jednostki organizacyjnej na zlecenie Zarządu Głównego.

(2) Do przyjmowania zapisów, legatów i darowizn uprawniony jest Zarząd Główny. Do nabywania, zbywania i obciążania majątku nieruchomego Towarzystwa uprawniony jest Zarząd Główny lub zarząd komitetu okręgowego z upoważnienia Walnego Zgromadzenia Towarzystwa.

(3) Inne zobowiązania majątkowe Towarzystwa zaciągane być mogą bądź przez Zarząd Główny, bądź — z jego upoważnienia i w granicach tego upoważnienia — przez zarządy komitetów.

§ 16.

Rokiem operacyjnym (budżetowym) i sprawozdawczym jest rok kalendarzowy.

Rozdział II.

ORGANIZACJA TOWARZYSTWA.

Przepisy ogólne.

§ 17.

Podstawową jednostką organizacyjną jest kolo, nadrzędnymi jednostkami organizacyjnymi są komitety obwodowe i okręgowe.

§ 18.

(1) Władzami Towarzystwa są: ogólne zgromadzenia kół i komitetów i Walne Zgromadzenie Towarzystwa oraz zarządy kół i komitetów i Zarząd Główny Towarzystwa.

(2) Towarzystwo reprezentuje nazewnątrz Zarząd Główny; komitety okręgowe reprezentuje nazewnątrz zarząd komitetu okręgowego, komitety obwodowe — zarząd komitetu obwodowego, zaś poszczególne koła — zarząd koła.

(3) Uchwały władz Towarzystwa zapadają zwyczajną większością głosów; w przypadku równości głosów przeważa głos przewodniczącego.

(4) Do ważności pism zarządów wymagany jest podpis prezesa lub jego zastępcy i jednego członka zarządu.

(5) Do wydawania orzeczeń w sprawach wykluczenia członków (§ 11 ust. 2), w sprawach, przedstawionych przez Zarząd Główny, zarządy komitetów i kół lub wniesionych przez członków a wynikających z działalności stowarzyszenia będą powoływane Sądy stowarzyszenia, których zasady organizacji oraz tryb postępowania określi regulamin, uchwalony przez Walne Zgromadzenie Towarzystwa. Sądom stowarzyszenia nie podlegają wojskowi, pozostający w służbie czynnej.

(6) Do ważności zaciągnięcia zobowiązania majątkowego wymagana jest uchwała Zarządu Głównego (komitetu) oraz podpis prezesa (lub jego zastępcy).

K o ł a.

§ 19.

(1) Koła mogą powstawać w każdej miejscowości Rzeczypospolitej Polskiej. Koło może obejmować kilka sąsiednich osiedli; również w jednej miejscowości może być kilka i więcej kół.

(2) Liczba członków, którzy tworzą koło, winna wynosić conajmniej 10 osób.

§ 20.

Do zakresu działania koła należy:

- a) propaganda celów i jednanie członków Towarzystwa,
- b) staranie o uzyskanie funduszków na rzecz Towarzystwa, nie tylko w drodze ściągania wpisowego i składek członkowskich, ale i w inny sposób, jak urządzenie imprez dochodowych, sprzedaż cegiełek Towarzystwa i t. p.,
- c) przygotowywanie wniosków dla komitetu obwodowego w sprawie zaspakajania potrzeb szkolnych (w zakresie budownictwa, urządzeń i pomocy naukowych) danego środowiska.

§ 21.

Zebrane fundusze koło przekazuje bezpośrednio komitetowi okręgowemu.

§ 22.

Ogólne zgromadzenia członków koła mogą być zwyczajne i nadzwyczajne; zwołuje zarząd koła. Zwyczajne ogólne zgromadzenie musi być zwołane przynajmniej raz na rok najdalej w miesiącu wrześniu. Nadzwyczajne ogólne zgromadzenie jest zwoływane: a) według uznania zarządu koła, b) na żądanie komisji rewizyjnej, c) na żądanie $\frac{1}{3}$ części członków koła, nie mniej jednak, niż 5 członków, a przy liczbie członków koła powyżej 150 — na żądanie 50 członków, d) na żądanie władz wyższych Towarzystwa.

§ 23.

(1) Data, godzina, miejsce i porządek dzienny ogólnego zgromadzenia koła muszą być podane do wiadomości na dwa tygodnie przed terminem w sposób wyznaczony przez jedno z poprzednich ogólnych zgromadzeń lub przez zebranie organizacyjne koła.

(2) Ogólne zgromadzenia są prawomocne bez względu na liczbę przybyłych członków koła.

(3) Do kompetencji ogólnego zgromadzenia należy:

- a) wybór członków zarządu koła i co najmniej jednego zastępcy oraz trzech członków komisji rewizyjnej i jednego zastępcy,
- b) uchwalanie ogólnych dyrektyw dla zarządu i członków koła,
- c) rozpatrywanie działalności koła, zatwierdzanie lub odrzucanie sprawozdania zarządu koła i wniosków komisji rewizyjnej oraz udzielanie lub odmawianie absolutorjum dla zarządu,
- d) załatwianie wniosków, przedstawionych przez zarząd lub poszczególnych członków, o ile wnioski te były zamieszczone w porządku obrad,
- e) uchwalenie rozwiązania koła, z tem zastrzeżeniem, że uchwała o rozwiązaniu wymaga co najmniej $\frac{2}{3}$ głosów obecnych i uprzedniego umieszczenia sprawy likwidacji koła na porządku dziennym.

§ 24.

Zarząd koła składa się z pięciu członków, których wybiera ogólne zgromadzenie koła z pośród członków koła.

§ 25.

(1) Kadencja zarządu koła trwa rok.

(2) Zarząd wybiera z pośród siebie prezesa, wiceprezesa, sekretarza i skarbnika. Zarząd wybiera ponadto z pośród członków koła delegata i jego zastępcę do komitetu obwodowego. Posiedzenia zarządu są prawomocne przy obecności trzech członków, przyczem musi być obecny prezes lub wiceprezes i skarbnik.

(3) Posiedzenia odbywa zarząd przynajmniej cztery razy do roku. Zarząd obowiązany jest podać do wiadomości członków koła corocznie sprawozdanie z działalności w sposób ustalony na jednym z poprzednich ogólnych zgromadzeń lub na zebraniu organizacyjnym koła. Pisemne sprawozdanie roczne zarząd koła przesyła zarządowi komitetu obwodowego.

(4) Zarząd koła może być zawieszony w czynnościach przez władzę nadrzędną; wszelkie czynności zarządu przejmuje wówczas delegat, wyznaczony przez zarząd komitetu obwodowego.

§ 26.

(1) Koło może być zorganizowane z inicjatywy grona osób lub przez delegata właściwego komitetu obwodowego.

(2) Grono osób lub delegat zwołuje zebranie organizacyjne, które wybiera członków i zastępców zarządu i komisji rewizyjnej. Koło rozpoczyna swą działalność po zatwierdzeniu i zarejestrowaniu go przez zarząd komitetu obwodowego, poczem delegat zostaje odwołany.

§ 27.

(1) Koło może być rozwiązane przez władzę nadrzędną Towarzystwa.

(2) W razie rozwiązania koła, wszelkie akta, księgi i pieniądze przejmuje delegat, wyznaczony przez zarząd komitetu obwodowego.

§ 28.

Delegat zarządu komitetu obwodowego ma prawo przyjmować osoby na członków Towarzystwa i pobierać od nich

wpisowe i składki członkowskie do czasu powstania samodzielnego koła.

§ 29.

(1) Dla osób, które nie wchodzą do żadnego z kół miejscowych, a chcą należeć do Towarzystwa, organizuje się Koło Centralne przy Zarządzie Głównym.

(2) Członkowie Koła Centralnego mają te same prawa i obowiązki, jak członkowie kół miejscowych.

(3) Zarząd Koła Centralnego wybiera jednego delegata do Walnego Zgromadzenia Towarzystwa.

(4) Bezpośrednią władzą nadzorczą Koła Centralnego jest Zarząd Główny, któremu Koło Centralne przekazuje wszystkie fundusze.

Komitet obwodowy.

§ 30.

(1) Komitet obwodowy jest jednostką nadrzędną nad kołami i obejmuje teren inspektoratu szkolnego. Siedzibą jego organów jest siedziba inspektoratu szkolnego.

(2) Komitet obwodowy nie rozporządza żadnymi własnymi funduszami, uzyskane zaś fundusze przekazuje komitetowi okręgowemu.

(3) Do zakresu działania komitetu obwodowego należy:

- a) pośredniczenie między komitetem okręgowym a kołami w sprawach, związanych z udzielaniem pomocy w budowie i zaopatrywaniu szkół,
- b) nadzorowanie i kontrola oraz pobudzanie działalności kół, zwłaszcza w zakresie finansowym,
- c) składanie rocznych sprawozdań komitetowi okręgowemu,
- d) organizowanie nowych kół,
- e) układanie w porozumieniu z inspektoratem szkolnym dla komitetu okręgowego planu oraz kolejności pomocy w budowie i zaopatrywaniu szkół.

(4) W wyjątkowych przypadkach komitet obwodowy może podjąć budowę publicznej szkoły powszechnej lub zaopatrzenie w urządzenia i pomoce naukowe — ze środków na ten cel przeznaczonych przez zarząd komitetu okręgowego za zgodą Zarządu Głównego.

§ 31.

(1) Organami komitetu obwodowego są: ogólne zgromadzenie i zarząd komitetu.

(2) Ogólne zgromadzenie składa się z delegatów, wybranych po jednym przez koła.

(3) Ogólne zgromadzenia bywają zwyczajne i nadzwyczajne.

(4) Ogólne zgromadzenia zwołuje zarząd komitetu obwodowego.

(5) Zwyczajne ogólne zgromadzenie musi być zwołane przynajmniej raz na rok, najpóźniej we wrześniu.

(6) Nadzwyczajne ogólne zgromadzenie jest zwoływane:

- a) na żądanie zarządu komitetu okręgowego,
- b) według uznania zarządu komitetu obwodowego,
- c) na żądanie zarządów kół, niemniej jednak niż dziesięciu, a jeżeli liczba kół wynosi więcej niż 45, to na żądanie conajmniej piętnastu.

§ 32.

Dzień, godzina, miejsce i porządek obrad ogólnego zgromadzenia muszą być podane wszystkim kołom do wiadomości na dwa tygodnie przed terminem. Ogólne zgromadzenia są prawomocne bez względu na liczbę przybyłych delegatów. Do kompetencji ogólnego zgromadzenia należy:

- a) wybór członków zarządu komitetu oraz dwóch zastępców,
- b) rozpatrywanie działalności zarządu komitetu i zatwierdzanie lub odrzucanie sprawozdań zarządu,
- c) zatwierdzanie wniosków, przedstawionych przez zarząd lub poszczególnych delegatów, o ile wnioski te były zamieszczone w porządku obrad.

§ 33.

(1) Zarząd komitetu obwodowego składa się z 6 członków.

(2) Zarząd może kooptować z pośród członków Towarzystwa, mieszkających w siedzibie zarządu, czterech dalszych członków zarządu.

§ 34.

(1) Kadencja zarządu komitetu obwodowego trwa rok.

(2) Zarząd wybiera z pośród siebie prezesa, wiceprezesa, sekretarza i zastępcę sekretarza. Zarząd wybiera z pośród członków komitetu obwodowego trzech delegatów do komitetu okręgowego i jednego delegata na Walne Zgromadzenie Towarzystwa.

(3) Prezes i sekretarz lub ich zastępcy winni być wybierani z pośród członków, zamieszkałych w siedzibie Komitetu.

(4) Zarząd powołuje do załatwiania spraw bieżących wydział wykonawczy, składający się z prezesa i sekretarza (lub ich zastępców) oraz jednego członka, mieszkającego w siedzibie zarządu.

(5) Członkowie zarządu mają prawo brać udział w posiedzeniach wydziału wykonawczego.

(6) Prezes zwołuje posiedzenia zarządu przynajmniej trzy razy do roku.

(7) Zarząd komitetu obwodowego przedkłada sprawozdania ze swej działalności na zwyczajnem ogólnem zgromadzeniu oraz przesyła pisemne sprawozdania komitetowi okręgowemu.

§ 35.

(1) Zarząd komitetu obwodowego może być zawieszony w czynnościach przez zarząd komitetu okręgowego lub Zarząd Główny; czynności jego przejmuje wtedy delegat zarządu komitetu okręgowego i prowadzi je do najbliższego zwyczajnego ogólnego zgromadzenia, które dokona wyboru nowego zarządu.

(2) W razie rozwiązania komitetu obwodowego, pieczęć jego i wszelkie akta przejmuje delegat komitetu okręgowego.

Komitet okręgowy.

§ 36.

(1) Komitet okręgowy jest nadrzędną jednostką organizacyjną nad komitetami obwodowymi i obejmuje obszar jednego okręgu szkolnego; siedzibą jego organów jest siedziba kuratora okręgu szkolnego.

(2) Komitet okręgowy z przekazanych mu przez koła funduszków oraz wszelkich innych wpływów, oddaje Zarządowi Głównemu 25%; pozostałe fundusze wraz z ewentualnie uzyskanymi od Zarządu Głównego funduszami przeznacza się do zużycowania na terenie okręgu, zgodnie z celami Towarzystwa i wytycznymi, ustalonymi przez Zarząd Główny.

§ 37.

(1) Organami komitetu okręgowego są: ogólne zgromadzenie, zarząd komitetu i komisja rewizyjna.

(2) Ogólne zgromadzenie składa się z delegatów, wybranych po trzech przez komitety obwodowe.

(3) Ogólne zgromadzenia bywają nadzwyczajne i zwyczajne.

(4) Zwyczajne ogólne zgromadzenie musi być zwołane conajmniej raz na rok, najpóźniej we wrześniu.

(5) Nadzwyczajne ogólne zgromadzenie może być zwołane:

- a) według uznania zarządu komitetu okręgowego,
- b) na żądanie Zarządu Głównego,
- c) na żądanie komisji rewizyjnej,
- d) na żądanie $\frac{1}{3}$ liczby komitetów obwodowych.

§ 38.

(1) Data, godzina, miejsce i porządek dzienny ogólnego zgromadzenia muszą być podane wszystkim komitetom obwodowym do wiadomości na dwa tygodnie przed terminem. Ogólne zgromadzenia są prawomocne bez względu na liczbę przybyłych delegatów. Do kompetencji ogólnego zgromadzenia należy:

- a) wybór członków zarządu komitetu i trzech zastępców oraz trzech członków komisji rewizyjnej i dwóch zastępców,
- b) rozpatrywanie działalności zarządu, zatwierdzanie lub odrzucanie sprawozdań zarządu i wniosków komisji rewizyjnej oraz udzielanie lub odmawianie absolutorium dla zarządu,
- c) załatwianie wniosków przedstawionych przez zarząd oraz wniosków komitetów obwodowych, o ile były zgłoszone w terminie, określonym przez zarząd komitetu okręgowego,
- d) uchwalanie rocznych budżetów.

§ 39.

(1) Zarząd komitetu okręgowego składa się z siedmiu członków.

(2) Zarząd komitetu może kooptować z pośród członków Towarzystwa, mieszkających w siedzibie zarządu, dwóch dalszych członków zarządu.

(3) Do zakresu działania zarządu komitetu okręgowego należą:

- a) inicjowanie i popieranie — w ścisłym porozumieniu z władzami szkolnymi — akcji budowy publicznych szkół powszechnych i zaopatrywanie ich w niezbędne urządzenia i pomoce naukowe,
- b) nadzór i kontrola nad działalnością komitetów obwodowych i kół oraz koordynacja ich działalności,
- c) zarządzanie funduszami komitetu okręgowego, układanie w ramach wytycznych, ustalonych przez ogólne zgromadzenie, preliminarza budżetowego i składanie go Zarządowi Głównemu do wiadomości, wykonywanie budżetu, przyznawanie pożyczek i udzielanie zasiłków do wysokości 20% rocznych wpływów ze składek i imprez jednostkom samorządu terytorjalnego i osobom prawnym, ściąganie pożyczek i procentów oraz zarządzanie majątkiem Towarzystwa, w zakresie przekazanym mu przez Zarząd Główny,
- d) składanie rocznych sprawozdań Zarządowi Głównemu,
- e) zwoływanie ogólnych zgromadzeń.

§ 40.

(1) Kadencja zarządu komitetu okręgowego trwa 3 lata, jednakże ogólne zgromadzenie komitetu może przed upływem kadencji odwołać wybranych członków zarządu i wybrać nowych członków.

(2) Zarząd wybiera z pośród siebie prezesa, wiceprezesa, sekretarza, zastępcę sekretarza, skarbnika oraz dwóch delegatów do Walnego Zgromadzenia Towarzystwa.

(3) Prezes, skarbnik i sekretarz lub ich zastępcy winni być wybrani z pośród członków zamieszkałych w siedzibie komitetu.

(4) Posiedzenia zarządu są prawomocne przy obecności czterech członków, przy czem muszą być obecni prezes lub wiceprezes i skarbnik lub zastępca skarbnika.

(5) Prezes lub w jego zastępstwie wiceprezes zwołują posiedzenia zarządu przynajmniej trzy razy do roku,

(6) Zarząd powołuje do załatwiania spraw bieżących wydział wykonawczy, składający się z prezesa, sekretarza i skarbnika (lub ich zastępców).

(7) Członkowie zarządu mają prawo brać udział w obradach wydziału wykonawczego.

(8) Zarząd komitetu okręgowego przedkłada ze swej działalności sprawozdanie ogólnemu zgromadzeniu oraz przesyła pisemne sprawozdanie Zarządowi Głównemu.

§ 41.

Komisja rewizyjna komitetu okręgowego składa się z trzech członków, którzy wybierają z pośród siebie przewodniczącego.

§ 42.

(1) Zarząd komitetu okręgowego może być zawieszony w czynnościach przez Zarząd Główny; czynności zarządu komitetu okręgowego przejmuje wówczas delegat Zarządu Głównego.

(2) W razie rozwiązania komitetu okręgowego, pieczęć jego, wszelkie akta, księgi i pieniądze przejmuje delegat Zarządu Głównego.

Walne Zgromadzenie i Zarząd Główny Towarzystwa.

§ 43.

(1) Walne Zgromadzenie i Zarząd Główny Towarzystwa są naczelnymi władzami Towarzystwa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych.

(2) Walne zgromadzenia bywają zwyczajne i nadzwyczajne.

(3) Walne Zgromadzenie Towarzystwa składa się z delegatów, wybranych po dwóch przez zarządy komitetów okręgowych, po jednym przez zarządy komitetów obwodowych, z jednego wybranego przez Zarząd Koła Centralnego, oraz z prezesów zarządów komitetów okręgowych.

(4) Do kompetencji Walnego Zgromadzenia Towarzystwa należy:

- a) wybór prezesa, członków Zarządu Głównego oraz trzech zastępców, pięciu członków Głównej Komisji Rewizyjnej i dwóch zastępców; conajmniej czterej członkowie Zarządu i dwaj zastępcy powinni być wybrani z pośród członków zamieszkałych w Warszawie,
- b) rozpatrywanie działalności Zarządu Głównego i całego Towarzystwa, udzielanie lub odmawianie absolutorjum dla Zarządu Głównego,
- c) ustalanie coroczne planu działania Towarzystwa i sposobu jego realizacji,
- d) uchwalanie rocznych budżetów,

- e) załatwianie wniosków, przedstawionych przez Zarząd Główny, oraz wniosków poszczególnych delegatów, o ile zostały zgłoszone w terminie określonym przez Zarząd Główny,
- f) zezwalanie na pozbycie lub obciążenie majątku nieruchomościowego Towarzystwa,
- g) zatwierdzanie regulaminu komisji rewizyjnych.

§ 44.

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie może być zwołane:

- a) według uznania Zarządu Głównego,
- b) na żądanie delegata specjalnego,
- c) na żądanie 4 zarządów komitetów okręgowych,
- d) na żądanie Głównej Komisji Rewizyjnej,
- e) w razie zgłoszenia ustąpienia przez Zarząd Główny lub Główną Komisję Rewizyjną.

§ 45.

(1) Data, godzina, miejsce i porządek dzienny Walnego Zgromadzenia muszą być podane do wiadomości członkom Walnego Zgromadzenia na dwa tygodnie przed terminem.

(2) Walne Zgromadzenia są prawomocne bez względu na liczbę przybyłych członków. Zwyczajne Walne Zgromadzenia winny odbywać się najpóźniej we wrześniu każdego roku.

§ 46.

(1) Zarząd Główny składa się z prezesa i sześciu członków. Kadencja Prezesa Towarzystwa trwa trzy lata. Członkowie Zarządu Głównego wybierani są na trzy lata, przyczem co-rocześnie odbywa się wybór członków; przepis § 34 stosuje się odpowiednio.

(2) Zarząd wybiera z pośród siebie wiceprezesa, sekretarza, skarbnika i ich zastępców.

(3) Zarząd może kooptować dwóch członków, zamieszkałych w Warszawie.

(4) Posiedzenia Zarządu są prawomocne przy obecności czterech członków, przyczem muszą być obecni prezes, sekretarz i skarbnik lub ich zastępcy.

(5) Posiedzenia Zarządu odbywają się conajmniej trzy razy do roku.

(6) Zarząd powołuje do załatwiania spraw bieżących Wydział Wykonawczy, złożony z trzech osób, na którego czele

stoi prezes lub wiceprezes. Członkowie Zarządu mają prawo udziału w posiedzeniach Wydziału Wykonawczego.

§ 47.

Zarząd Główny jest gospodarzem Towarzystwa i pilnuje prawidłowej jego działalności, przestrzega niniejszego statutu i postanowień Walnego Zgromadzenia Towarzystwa, podejmuje wszelkie czynności dla przeprowadzenia celów Towarzystwa w zastosowaniu do całej organizacji; w szczególności zaś należy do zakresu jego działalności:

- a) zarząd majątkiem i funduszami Towarzystwa,
- b) nadzór i kontrola działalności poszczególnych jednostek organizacyjnych Towarzystwa,
- c) układanie regulaminów i instrukcyj dla władz Towarzystwa i komisji rewizyjnych,
- d) sporządzanie i ogłaszanie sprawozdań z działalności swej i całego Towarzystwa,
- e) zawieszanie w czynnościach i rozwiązywanie zarządów kół i komitetów okręgowych i obwodowych,
- f) mianowanie delegatów Zarządu Głównego,
- g) opracowywanie budżetów rocznych,
- h) przyznawanie pomocy finansowej dla poszczególnych komitetów okręgowych,
- i) Zwolywanie Walnych Zgromadzeń.

§ 48.

(1) Główna Komisja Rewizyjna Towarzystwa składa się z pięciu członków. Członkowie wybierają z pośród siebie przewodniczącego.

(2) Główna Komisja Rewizyjna ma na celu badanie całości kształtu działalności Zarządu Głównego, badanie jego gospodarki pieniężnej i materialnej oraz oświetlanie działalności i stanu gospodarczego Towarzystwa. Głównej Komisji Rewizyjnej przysługuje prawo zwoływania Walnego Zgromadzenia Towarzystwa oraz Zarządu Głównego.

§ 49.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego i podległe mu władze szkolne pierwszej i drugiej instancji mogą wyznaczać — do ogólnych zgromadzeń, Walnego Zgromadzenia, zarządów kół i komitetów, Zarządu Głównego i ich wydziałów wykonawczych oraz do komisji rewizyjnych i Głównej

Komisji Rewizyjnej — swych przedstawicieli z głosem doradczym. W razie niezgodności uchwał ze statutem Towarzystwa, dana sprawa, na żądanie przedstawiciela władzy, przekazana być winna każdorazowo do rozstrzygnięcia wyższej władzy Towarzystwa. Powyższe uprawnienia przedstawicieli władz szkolnych nie uszczuplają kompetencyj specjalnego delegata (§ 50).

§ 50.

(1) Do wykonywania stałej kontroli gospodarczej oraz programowej działalności Towarzystwa Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wyznacza specjalnego delegata.

(2) Szczegółowe uprawnienia delegata są zawarte w specjalnej instrukcji, wydanej przez Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Rozdział III.

Rozwiązanie Towarzystwa.

§ 51.

(1) Rozwiązanie Towarzystwa może nastąpić w sposób ustanowiony w obowiązującym prawie o stowarzyszeniach, lub też uchwałą Walnego Zgromadzenia Towarzystwa, powziętą większością $\frac{2}{3}$ liczby głosów, przy obecności conajmniej połowy ogólnej liczby delegatów.

(2) W razie rozwiązania Towarzystwa przez Walne Zgromadzenie wyznacza ono komisję do likwidowania spraw majątku stowarzyszenia. Pozostały majątek i fundusze oddaje się instytucji publicznej o charakterze wyższej użyteczności o identycznych celach działania.

Rozdział IV.

Postanowienia przejściowe i końcowe.

§ 52.

Istniejące w chwili wejścia w życie statutu niniejszego władze Towarzystwa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych zatrzymują swoje uprawnienia aż do czasu wyboru nowych władz w myśl niniejszego statutu.

§ 53.

Do czasu zorganizowania nowopowstających kół funkcje zarządu tych jednostek pełnią delegaci właściwego komitetu obwodowego.

§ 54.

Pierwsze Walne Zgromadzenie Towarzystwa wybiera do Zarządu oprócz prezesa — sześciu członków, z których po upływie pierwszego i drugiego roku ustępuje po dwóch w drodze losowania, pozostali dwaj członkowie ustępują po upływie trzeciego roku. W miejsce ustępujących członków wybierani są następcy na okres trzyletni.

§ 55.

Walne Zgromadzenie może za pośrednictwem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wystąpić z wnioskiem o zmianę statutu na mocy uchwały, powziętej większością 2/3 liczby głosów przy obecności conajmniej połowy ogólnej liczby delegatów.

78.

M I N I S T E R

Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

OKÓLNIK NR. 172.

z dnia 22 listopada 1934 r. (II P-9346/34)

o zmianie okólnika Nr. 116 z dnia 12 lipca 1932 r. w sprawie organizacji pracy w szkołach powszechnych.

W związku z rozporządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 18 listopada 1932 r. o organizacji roku szkolnego (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 8, poz. 99) zarządzam zmianę niektórych terminów, ustalonych w okólniku Nr. 116 z dnia 12 lipca 1932 r. w sprawie organizacji pracy w szkołach powszechnych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 5, poz. 56), a mianowicie:

1. Ustalony w punkcie 3 termin przedstawiania przez kierowników szkół Inspektorom Szkolnym projektów organizacji szkół powszechnych zmienia się z 20 na 16 kwietnia.

2. Ustalony w pierwszej części punktu 7 termin przesyłania przez Inspektorów Szkolnych do Kuratorjum zestawień z projektów organizacji szkół powszechnych zmienia się z 15 na 5 maja.

3. Ustalony w drugiej części punktu 8 termin przesyłania przez Kuratorja do Ministerstwa zestawień okręgowych z projektów organizacji szkół powszechnych zmienia się z 1 czerwca na 20 maja.

Minister

(—) W. Jędrzejewicz

79.

MINISTER

Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

Dnia 19 listopada 1934 roku. Nr. I Pol. 4391/34.

Zbiórka na cele szkolnictwa polskiego zagranicą.

Rada Fundacyjna i Zarząd Funduszu Szkolnictwa Polskiego Zagranicą przystępuje, wzorem lat ubiegłych, do zorganizowania trzeciej z rzędu powszechnej zbiórki pieniężnej na cele szkolnictwa polskiego zagranicą w okresie od dnia 15 stycznia 1935 r. do dnia 15 lutego 1935 r.

Odbyty w roku bieżącym II Zjazd Polaków z Zagranicy, jak niemniej utworzenie Światowego Związku Polaków, były wyrazem ponownego zacieśnienia węzłów wspólności narodowej między wszystkimi skupieniami Polaków Zagranicą a Krajem, a zarazem wskazały na potrzebę stałego podtrzymywania i pogłębiania świadomości narodowej wśród młodego pokolenia polskiego zagranicą, któremu w braku bardzo intensywnej pomocy na tem polu grozić może zatracenie poczucia narodowego i asymilacja przez obce otoczenie.

Jednym z najważniejszych, jeżeli nie najważniejszym środkiem, wiodącym do tego celu, jest pomoc dla walczącego z wielu trudnościami szkolnictwa polskiego zagranicą.

Gromadząc na najpilniejsze potrzeby tego szkolnictwa fundusze, jest akcja zbiórkowa Funduszu jedyną formą pomocy, jaką szerokie warstwy społeczeństwa polskiego szkolnictwu temu przynoszą, jest ona zarazem środkiem szerzenia w społeczeństwie i wśród młodzieży idei spistości narodowej i poczucia, że Naród Polski nie zamyka się w granicach politycznych Państwa Polskiego.

Zbiórka będzie zorganizowana pod Wysokim Protektoratem Pana Prezydenta Rzeczypospolitej za pośrednictwem powołanych we właściwej drodze komitetów wojewódzkich i powiatowych względnie miejskich i obejmie także szkoły.

Szczegółowe wskazania organizacyjne i materiały zbiorcze prześle Komitet Wykonawczy bezpośrednio do komitetów wojewódzkich, — dla szkół zaś do Kuratorów Okręgów Szkolnych. Na terenie szkół zbiórka powinna być poprzedzona pogadankami, wyjaśniającymi trudne położenie szkoły polskiej i młodzieży na obczyźnie. Możliwość ją odbyć w związku z obchodem rocznicy powstania styczniowego, a przeprowadzić podobnie jak w latach poprzednich, nadając całej akcji charakter wychowawczy.

Pracownicy szkolni winni wziąć czynny udział w organizowaniu i pracach komitetów, aby akcji zbiorczej zapewnić możliwie największe powodzenie.

Minister

(—) W. Jędrzejewicz

Kuratorjum O.S. Brzeskiego

Nr. II-36279/34

Dnia 10.XII.34 r.

Powyższe zarządzenie Pana Ministra podaje do wiadomości.

Kurator Okręgu Szkolnego Brzeskiego

(—) Romuald Petrykowski

Otrzymują: Inspektorowie Szkolni,
Dyrektorzy i Kierownicy szkół
oraz Nauczyciele kierujący.

80.

MINISTERSTWO

Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

Dnia 31 października 1934 r. Nr. II P-2145/34.

Broszúrka: „Nie zabijaj“.

Ministerstwo podaje do wiadomości, iż broszúrka „Nie zabijaj“, wydana jako Nr. 398 Rocznika XXXIII „Głosów Katolickich“ (Kraków, 1933 — wydawnictwo Ks. Ks. Jezuitów)

nie nadaje się, ze względu na niewłaściwy sposób wprowadzania czytelników w zagadnienia świadomego macierzyństwa, ani dla uczniów szkół powszechnych, ani szkół średnich.

Z tego powodu zakazuje się rozpowszechniania tej broszury wśród młodzieży szkolnej.

Podsekretarz Stanu:

(—) K. Chyliński.

81.

MINISTERSTWO

Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

OKÓLNIK NR. 169.

z dnia 15 listopada 1934 r. (I Pol. 4361/34)

w sprawie imprez, urządzanych w szkołach.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wydało w ciągu ostatnich lat szereg zezwoleń na wyświetlanie filmów przez kina objazdowe oraz urządzenie przez specjalne zespoły i jednostki przedstawień teatralnych, deklamacyj, odczytów i t. p. w szkołach. Niekiedy wydano te zezwolenia bez wyraźnego zastrzeżenia, że imprezy te nie mogą się odbywać podczas godzin szkolnych.

Ze względu na konieczność uporządkowania tej sprawy, Ministerstwo zarządza niniejszem, by wszelkie tego rodzaju imprezy odbywały się odtąd jedynie poza godzinami szkolnymi.

Zarazem Ministerstwo ogranicza ważność już wydanych przez się zezwoleń — do końca bieżącego roku szkolnego, przed upływem którego osoby lub instytucje zainteresowane mogą wszcząć starania o ich wznowienie. O wydanie ewentualnych zezwoleń należy odtąd zwracać się jedynie do Ministerstwa.

O powyższem zechce Kuratorjum zawiadomić wszystkie podległe sobie Inspektoraty Szkolne oraz dyrekcje szkół średnich, ogólnokształcących i zawodowych, polecając im równocześnie, by zgłaszającym się do nich organizacjom, zespołom i jednostkom, posiadającym już zezwolenia na urządzenie powyższych imprez w szkołach, podały treść niniejszego okólnika do wiadomości.

Okólnik ten odnosi się również do zezwoleń, wydanych
własnym zakresie przez Kuratora.

Dyrektor Departamentu:

(—) *Karol Makuch.*

Kuratorjum O. S. Brzeskiego

Nr. O-33801/34

Dnia 20.XI.34 r.

Powyzszy okólnik podaję do wiadomości i wykonania.

Kurator Okręgu Szkolnego Brzeskiego

(—) *Romuald Petrykowski.*

Otrzymują: Inspektoraty Szkolne

Dyrekcje i Kierownictwa szkół

oraz naucz. kierujący.

82.

MINISTERSTWO SKARBU

Dnia 26 października 1934 r. L. D. I. 57075/Em.-34.

Zaliczenie okresów działalności niepodległościowej.

Do Kancelarii Cywilnej Prezydenta Rzeczypospolitej,
Biura Sejmu i Biura Senatu, Najwyższej Izby Kon-
troli, Prezydium Rady Ministrów i wszystkich Mi-
sterstw. w/m.

Wobec wejścia w życie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 maja 1934 r. w sprawie wykonania ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. Nr. 60, poz. 515), którego to rozporządzenia § 67 ustala warunki i tryb zaliczania do wysługi emerytalnej funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych okresów czynnej działalności zmierzającej do odzyskania niepodległości Państwa Polskiego, oraz okresów odbywania kar, orzeczonych przez władze państw zaborczych za taką działalność (art. 37 p. 6 i art. 50 ustawy emerytalnej z dnia 11 grudnia 1923 r. Dz. U. R. P. Nr. 20 z 1934 r., poz. 160), Ministerstwo Skarbu prosi niniejszem o podanie do wiadomości wszystkich funkcjonarjuszów państwowych, co następuje:

Do ubiegania się o zaliczenie do wysługi emerytalnej okresów działalności niepodległościowej oraz odcierpianych za tę działalność kar uprawnieni są wszyscy odpowiadający warunkom powołanego § 67 rozporządzenia Rady Ministrów funkcjonarjusze państwowi, tak stali, jak i prowizoryczni, tak pozostawieni

jący w służbie czynnej (stanie czynnym lub nieczynnym), jak i w stanie spoczynku; przychem z pośród tych ostatnich — tylko przeniesieni w stan spoczynku po dniu 31 marca 1932 r., gdyż wyżej powołany przepis ustawy z dnia 18 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 239), wprowadzający p. 6 art. 37 ustawy emerytalnej z dnia 11 grudnia 1923 r., wszedł w życie w dniu 1 kwietnia 1932 r.

Ubiegać się o zaliczenie okresów działalności niepodległościowej mogą również wdowy i sieroty po wspomnianych wyżej osobach.

Zgłoszenie uprawnień z dołączeniem dowodów, uzasadniających prawo do zaliczenia danego okresu winno być dokonane w drodze służbowej. Władza służbowa funkcjonariusza, zgłaszającego swoje uprawnienia, po dołączeniu do zgłoszenia odpisu wykazu służbowego funkcjonariusza, prześle zgłoszenie Ministerstwu Skarbu z powołaniem się na niniejszy okólnik.

Funkcjonariusze w stanie spoczynku, nieposiadający prawa do emerytury, jak również wdowy i sieroty po funkcjonariuszach państwowych, niemające prawa do pensji wdowiej (sieroczej) winni zgłaszać wnioski o zaliczenie działalności niepodległościowej — jeżeli zaliczenie to może wpłynąć na uprawnienia emerytalne — za pośrednictwem ostatniej władzy służbowej. Sprawy zaliczenia okresów działalności niepodległościowej emerytów będą załatwiała właściwe izby skarbowe.

Dla zgłaszania okresów czynnej działalności, zmierzającej do odzyskania niepodległości Państwa Polskiego, ustalony został powołaniem wyżej rozporządzeniem, jako ostateczny termin, dzień 31 grudnia 1936 r. (p. 4 § 67).

Funkcjonariusz państwowy, ubiegający się o zastosowanie do niego postanowień omawianego § 67 rozporządzenia Rady Ministrów, winien w zgłoszeniu swoich uprawnień podać możliwie ściśle daty okresów, których zaliczania się domaga i należy je udowodnić.

Do dowodów, uzasadniających zaliczenie okresów czynnej działalności, zmierzającej do odzyskania niepodległości Państwa Polskiego, należą dekrety oryginalne lub w uwierzytelnionych odpisach, albo też zawiadomienia o przyznaniu Krzyża lub Medalu Niepodległości.

Do dowodów, uzasadniających zaliczenie okresów kar pozbawienia wolności, administracyjnego zesłania lub przebywania w aresztach zapobiegawczych za działalność niepodległościową, należą oryginalne lub w uwierzytelnionych odpisach wyroki sądowe, bądź orzeczenia administracyjne. W braku tych dowodów mogą być uznane zaświadczenia archiwów państwowych.

Jeżeli zgłaszający nie ma możliwości dostarczenia dowodów wyżej wymienionych, winien o tem zaznaczyć w podaniu i wskazać powód niemożności dostarczenia tych dowodów. W takim przypadku mogą być dopuszczone i inne dowody, przewidziane w postępowaniu administracyjnem, w szczególności dowód ze świadków. Świadkowie jednak winni dokładnie oznaczyć, skąd są im znane poświadczone okoliczności.

Podsekretarz Stanu:

(—) *Tadeusz Lechnicki.*

MINISTERSTWO

Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

OKÓLNIK NR. 135.

z dnia 23 listopada 1934 r. (BP:32641/34)

w sprawie zaliczania okresów działalności niepodległościowej.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przesyła powyższy okólnik Ministerstwa Skarbu z dnia 26 października 1934 r. I. D. I. 57075/Em:34 do wiadomości i wydania dalszych właściwych zarządzeń.

Dyrektor Biura Personalnego

(—) *Jan T. Lipka*

83.

KURATORJUM

Okręgu Szkolnego Brzeskiego

OKÓLNIK Nr. 34/34.

z dnia 3 grudnia 1934 r. (II:35380/34)

w sprawie organizowania szkolnych i międzyszkolnych obchodów i uroczystości.

Dotychczasowa obserwacja obchodów i uroczystości państwowych oraz narodowych, zarówno szkolnych jak i międzyszkolnych, jakkolwiek pracowicie przygotowanych, nasuwa szereg refleksyj, a w związku z tem wyłania się konieczność usta-

lenia właściwego przy urządzaniu obchodów podejścia w zakresie programu i spraw porządkowych:

1) Program winien być dostosowany do charakteru uroczystości lub obchodu. W celu uniknięcia nudy i zbyt oficjalnego, sztucznego nastroju, z którego nic poważniejszego nie może zapaść w dusze młodzieży, trzeba wyeliminować z programu utwory, przesiąknięte tradycją z okresu niewoli, zbyt poważne oraz niezrozumiałe dla młodzieży i dzieci kantaty oraz długie produkcje muzyczne, dać zaś możliwość uzewnętrznienia się szczerzej młodzieńczej myśli i pomysłowości.

Program dostosowany być winien do przeciętnego poziomu młodzieży ze szkół różnych typów, znajdującej się na widowni, co jest niezbędne, by uroczystość (obchód) stała się skutecznym narzędziem wychowania obywatelsko-państwowego.

Wskazane jest, by uroczystość państwowa — na podłożu odpowiedniego materiału z dokonanej pracy obywatelsko-państwowej, przyczyniła się do pogłębienia w młodzieży wiary we własne siły narodu, wzmacniała uzasadnioną dumę narodową oraz wytwarzała państwowo-twórcze dyspozycje.

2) Sprawa zachowania się młodzieży pod gmachem teatru i na sali oraz sprawy porządkowe.

Względy higieniczno-wychowawcze wskazują na konieczność ograniczania liczby uczestników akademii do istotnej pojemności sali; raczej należy powtórzyć akademię, gdy zachodzi tego potrzeba, niż dopuszczać do przepełnienia.

W uroczystościach, organizowanych dla młodzieży szkolnej, winna brać udział wyłącznie młodzież szkolna, co ułatwi czynności wychowawcze nauczycieli.

Na kilka dni przed akademią lub obchodem nauczyciele wychowania fizycznego ze szkół różnych typów porozumiewają się w celu: a) ustalenia ewentualnych wspólnych punktów koncentracji dla młodzieży danego typu szkoły (szkoły powszechne, zawodowe, średnie ogólnokształcące oraz seminarja nauczycielskie), skąd młodzież ma wyruszyć, b) wyznaczenia dla każdej szkoły miejsc na sali oraz kolejności zajmowania i opuszczenia sali przez młodzież poszczególnych szkół.

Przed akademią (obchodem) młodzież zbiera się we własnych szkołach o godzinie, wyznaczonej przez Dyрекcję (Kie-

rownictwo).

Na akademię (obchód) udaje się w ściśle określonym czasie młodzież wszystkich szkół w szyku zwartym pod opieką nauczycieli wychowania fizycznego i wyznaczonych im do pomocy wychowawców z ustalonych punktów zbornych do gmachu, gdzie ma odbyć się uroczystość, ewentualnie na wspólne punkty koncentracji, przeznaczone dla młodzieży danego typu szkoły.

Zajmowanie i opuszczanie miejsc na sali odbywa się szkołami w kolejności zgóry ustalonej.

Po skończonym obchodzie (przedstawieniu) młodzież wraca w szyku zwartym pod opieką wychowawców do swej szkoły, skąd rozchodzi się do domów.

Kierownictwo ogólne w sprawach porządkowych spoczywa zawsze w ręku nauczycieli wychowania fizycznego, i oni też odpowiedzialni są za porządek i zachowanie się młodzieży w czasie obchodów i uroczystości. Inni wychowawcy, im pomocni, winni przez cały czas uroczystości (obchodu) przebywać pośród młodzieży swojej szkoły i przestrzegać należytego zachowania się.

Do utrzymania porządku na sali mogą być wyzyskane zdyscyplinowane uczniowskie organizacje szkolne.

Powyższe wskazania porządkowe należy stosować również gdy młodzież zbiorowo udaje się na przedstawienia do teatru, kina, lub na zawody i t. p.

Zechcą Dyrekcje (Kierownictwa) w przyszłości ściśle stosować się do podanych wytycznych i według nich korygować i ustalać opracowane przez młodzież plany tak szkolnych, jak i międzyszkolnych obchodów i uroczystości, jak również organizować przemarsz młodzieży i jej pobyt na uroczystościach (obchodach, przedstawieniach, odczytach i t. p.).

Kurator Okręgu Szkolnego Brzeskiego

(—) *Romuald Petrykowski*

Ruch służbowy.

W KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO BRZESKIEGO.

I. Minister W. R. i O. P. dekretem z dnia 19 listopada 1934 r. Nr. BP.-33982/34, mianował *p. Józefa Lubojackiego*, dyrektora gimnazjum państwowego im. Kr. Wł. Jagiełły w Lunińcu, *p. o. naczelnika wydziału w Kuratorjum Okręgu Szkolnego Brzeskiego w Brześciu n.B., naczelnikiem wydziału w Kuratorjum Okręgu Szkolnego Brzeskiego w Brześciu n.B. z dniem 1 listopada 1934 r.*

II. Kurator Okręgu Szkolnego Brzeskiego dekretem z dnia 20.XI.1934 r. Nr. B.P.-32623/34 mianował *p. Albina Oldytowskiego*, pomocnika rachunkowego w Kuratorjum Okręgu Szkolnego Brzeskiego w Brześciu n.B. *sekretarzem rachunkowym* na zajmowanym stanowisku.

W INSPEKTORATACH SZKOLNYCH.

I. Minister W. R. i O. P. dekretem z dnia 31.VIII.1934 r. Nr. BP.-17902/34 mianował *p. Wacława Łastowieckiego*, nauczyciela państwowego seminarjum nauczycielskiego męskiego im. Tomasza Zana w Wilnie, *p. o. podinspektora szkolnego w Suwałkach, prowizorycznym podinspektorem szkolnym w Brześciu n.B. z dniem 1 września 1934 r., z równoczesnym powierzeniem obowiązków inspektora szkolnego na obwód szkolny brzeski z siedzibą w Brześciu n.B.*

II. Minister W. R. i O. P. dekretem z dnia 31.VIII.1934 r. Nr. BP. 17901/34 mianował *p. Teofila Budzanowskiego*, nauczyciela gimnazjum państwowego im. A. Mickiewicza w Grodnie, *prowizorycznym podinspektorem szkolnym w Łomży z dniem 1 września 1934 r. z równoczesnym powierzeniem obowiązków inspektora szkolnego na obwód szkolny łomżyński z siedzibą w Łomży.*

III. Minister W. R. i O. P. dekretem z dnia 5 listopada 1934 r. Nr. B.P.-29102/34 przeniósł *p. Antoniego Adama Jaskulskiego*, sekretarza administracyjnego w Inspektoracie Szkolnym w Ostrołęce w stanie nieczynnym, w stan spoczynku z dniem 30 października 1934 r.

IV. Dekretem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 12 listopada 1934 r. Nr. Pers. 1232-B—139/4 *p. Tadeusz Bargielski*, prowizoryczny pomocnik kancelaryjny w Inspektoracie Szkolnym w Białymstoku, został mianowany do odwołania sekretarzem administracyjnym w Zarządzie Centralnym Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

V. Kurator Okręgu Szkolnego Brzeskiego dekretem z dnia 25.X.1934 r. Nr. BP-31103/34 przeniósł na własną prośbę *p. Jadwigę Czechowską*, pomocnika kancelaryjnego w Inspektoracie Szkolnym w Stolinie, na równorzędne stanowisko w Inspektoracie Szkolnym w Brześciu n.B. z dniem 1 listopada 1934 r.

VI. Kurator Okręgu Szkolnego Brzeskiego dekretem z dnia 26.X 1934 r. Nr. BP-30995/34 przeniósł na własną prośbę *p.Bolesława Zygmunta Stankiewicza*, prowizorycznego pomocnika kancelaryjnego w Inspektoracie Szkolnym w Kobryniu, na równorzędne stanowisko w Inspektoracie Szkolnym w Stolinie.

VII. Pismem Kuratorjum Okręgu Szkolnego Brzeskiego z dnia 20 listopada b.r. Nr. BP-32667/34 została zatwierdzona umowa z *p. Pawłem Gawrylukiem*, zakontraktowanym na stanowisko urzędnika w Inspektoracie Szkolnym w Kobryniu od dnia 1 listopada 1934 r.

VIII. Pismem Kuratorjum Okręgu Szkolnego Brzeskiego z dnia 20 listopada 1934 r. Nr. BP-33516/34 została zatwierdzona umowa z *p. Władysławem Suchockim*, zakontraktowanym na stanowisko urzędnika w Inspektoracie Szkolnym w Pińsku od dnia 12 listopada b. r.

W SZKOLNICTWIE.

Przeniesienia:

Minister W. R. i O. P. przeniósł z urzędu z dniem 1 stycznia 1935 r.: *Zdziarskiego Wiesława*, *nauczyciela Państwowego Seminarjum Nauczycielskiego w Łomży*, na równorzędne stanowisko do Gimnazjum Państwowego im. M. Rodziewiczówny w Kobryniu.

Kronenberga Jana, *nauczyciela Państwowego Seminarjum Nauczycielskiego w Łomży*, na równorzędne stanowisko do Gimnazjum Państwowego im. M. Rodziewiczówny w Kobryniu.

Kurator Okręgu Szkolnego Brzeskiego przeniósł na własną prośbę z dniem 1 stycznia 1935 r.:

Duszyńskiego Stefana z 2-klasowej publicznej szkoły powszechnej w Nowosiótkach, obwodu kobryńskiego, do 1-klasowej publicznej szkoły powszechnej w Wieźnie, obwodu prużańskiego.

Czechównę Józefę — z 1-klasowej publicznej szkoły powszechnej w Wieźnie, obwodu prużańskiego, do VII-klasowej publicznej szkoły powszechnej w Żabince, obwodu kobryńskiego.

Przeniesienia w stan spoczynku:

Kurator Okręgu Szkolnego Brzeskiego przeniósł w stan spoczynku z dniem 31 grudnia 1934 r.:

Serwinową Anastazję, *nauczycielkę publicznej szkoły powszechnej w Chorowie*, obwodu prużańskiego.

Zwolnienia:

Minister W. R. i O. P. zwolnił ze służby państwowej pozostających w stanie nieczynnym:

Ołędzką Marię, *nauczycielkę publicznej szkoły powszechnej w Zamorzeniu*, obwodu stolińskiego, z dniem 13 grudnia 1934 r.

Piekarskiego Marka, nauczyciela publicznej szkoły powszechnej w Powiciu, obwodu kobryńskiego, z dniem 14 grudnia 1934 r.,

Tabakiernikównę Marię, nauczycielkę publicznej szkoły powszechnej w Olblu-Lackim, obwodu koszyrskiego, z dniem 14 grudnia 1934 r.,

Daniluka Atanazego, nauczyciela publicznej szkoły powszechnej w Jedwabnem, obwodu łomżyńskiego, z dniem 29 grudnia 1934 r.,

Pidhirnyjową Annę, nauczycielkę publicznej szkoły powszechnej w Zabielu obwodu łomżyńskiego, z dniem 15 grudnia 1934 r.,

Rybczuka Bazylego, nauczyciela publicznej szkoły powszechnej w Zarzewie-Zagrobach, obwodu łomżyńskiego, z dniem 22 grudnia 1934 r.

Babińca Michała, nauczyciela publicznej szkoły powszechnej w Kottach, obwodu pińskiego, z dniem 20 grudnia 1934 r.

Z M A R L I :

Jastrzębski Stanisław-August, nauczyciel publicznej szkoły powszechnej w Poświętnem, obwodu białostockiego, zmarł dnia 18-go października 1934 r.

SPROSTOWANIE.

W numerze 9—97 Dziennika Urzędowego Kuratorjum Okręgu Szkolnego Brzeskiego na stronie 555 trzeci wiersz od dołu powinien mieć następującą treść:

„Szumska Jadwiga, nauczycielka gimnazjum państwowego im. Anny z Sapiarów Jabłonowskiej w Białymstoku“.

Książki zalecane.

Kuratorjum zaleca Dyrekcjom szkół zawodowych i rolniczych oraz Kierownikom kursów zawodowych zakupienie dla bibliotek szkolnych książki p.t. „Zagadnienia wychowawcze w szkole zawodowej“. Praca zbiorowa, wydana staraniem Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego — Lwów, 1934 r., nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych we Lwowie (Adres: Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych — Warszawa, Chocimska Nr. 5).

Komunikaty.

Protokół Dorocznego Posiedzenia Okręgowego Komitetu Nauczycielskiego przy Kuratorjum Okr. Szk. Brzeskiego

Dnia 1 grudnia 1934 r. pod przewodnictwem Kuratora O. S. Brzeskiego R. Petrykowskiego odbyło się doroczne ogólne zebranie Okręgowego Komitetu Nauczycielskiego przy Kuratorjum Okręgu Szkolnego Brzeskiego.

Obecni: Cichowicz Cezary — nacz. Biura Pers., ks. Hałko Stanisław — dyr. gimn. im. Z. Augusta w Białymstoku, Kosiński Konstanty — prezes T.N.S.W. w Białymstoku, Kurpiewski Karol — prezes Okr. Zw. Naucz. Polskiego w Brześciu n.B., Maftyniuk Marja — delegatka zrzeszenia „Służba Obywatelska“ w Białymstoku, Nanowski Leon — dyr. gimn. im. R. Traugutta w Brześciu n.B., Żelazowska Jadwiga — delegatka zrzesz. „Służba Obywatelska“ w Brześciu n.B.

Porządek obrad obejmował:

1. Zagajenie.
2. Sprawozdanie Prezydjum Komitetu.
3. Rozpatrzenie zamknięć rachunkowych.
4. Plan dalszej akcji.
5. Wolne wnioski.

Przebieg obrad był następujący:

1. 2. Po zagajeniu, zastępca przewodniczącego naczelnik Cezary Cichowicz złożył następujące sprawozdanie Prezydjum Okręgowego Komitetu Nauczycielskiego za 1934 rok:

„W dniu 14.XI.1933 r. przedstawiciele wszystkich organizacyj nauczycielskich, czynnych na terenie Okręgu Szkolnego, zawiązali Okręgowy Komitet Nauczycielski przy Kuratorjum O. S. Brzeskiego, zadaniem którego miało być zorganizowanie pomocy materialnej pozostającemu bez pracy na terenie Okręgu nauczycielstwa.

Nauczycielstwo, dając wyraz zrozumieniu ciężkiej sytuacji swoich kolegów i koleżanek, nie uchyliło się od spełnienia obywatelskiego i koleżeńskiegobowiązku i na skutek odezwy Komitetu opodatkowało się w wysokości od 0,5 do 1% od otrzymywanych brutto poborów miesięcznych. W akcji nauczycielstwa wzięli również udział urzędnicy administracji szkolnej.

Zgodnie z uchwalonym przez Okręgowy Komitet Nauczycielski regulaminem, P.P. Inspektorzy Szkolni, powołani na

reprezentantów Komitetu na terenie obwodów szkolnych, przeprowadzili rejestrację nauczycieli i kandydatów stanu nauczycielskiego, pozostających bez pracy nie z własnej winy i zamieszkujących stale na terenie Okręgu.

Rejestracja wykazała: pozostających bez pracy w dniu 1.XII.1933 r. — 221 nauczycieli (46 mężczyzn i 175 kobiet).

Zarejestrowanym przez Inspektoraty Szkolne nauczycielom pozostającym bez pracy przyszedł z pomocą Okręgowy Komitet Nauczycielski w formie stworzenia nowych placówek pracy, na których za wykonywaną pracę udzielał zapomóg pieniężnych w wysokości od 30 zł. do 100 zł. miesięcznie, zależnie od sytuacji materialnej kandydata, zakresu pracy i możliwości budżetowych Okręgowego Komitetu Nauczycielskiego.

Placówki takie powstały przy szkołach, jako praktyki dla kandydatów stanu nauczycielskiego, przy organizacjach i instytucjach, prowadzących akcję oświatowo-pozaszkolną, a częściowo także przy biurach administracji szkolnej do spraw Tow. Pop. Bud. Publ. Szkół Powsz. oraz Okręgowego Komitetu Nauczycielskiego.

W okresie sprawozdawczym od 1 stycznia do 31 grudnia 1934 r. Okręgowy Komitet Nauczycielski zatrudnił 197 sił nauczycielskich, pozostających bez pracy, udzielając zapomóg stałych lub perorydycznych:

32	kandydatom(tkom)	w wysokości	100 zł. mies.
9	“	“	80 “
26	“	“	60 “
61	“	“	50 “
47	“	“	40 “
22	“	“	30 “
197			

W poszczególnych miesiącach okresu sprawozdawczego z zapomóg Okręgowego Komitetu Nauczycielskiego korzystało:

Nauczycieli	M i e s i ą c e :											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
kategorji I-ej (80 — 100 zł.)	31	32	35	35	35	34	34	34	32	30	30	32
kategorji II-ej (50—60 zł.)	43	36	30	38	37	40	13	—	—	27	27	25
kategorji III-ej [30—40 zł.]	23	20	21	23	25	25	4	—	—	24	36	37
R a z e m	97	88	86	96	97	99	51	34	32	81	93	94

Spośród 197 sił nauczycielskich, korzystających stale (wychowawczyźnie przedszkoli i bezpłatne praktykantki, pozostające w wyjątkowo trudnych warunkach materialnych) lub periodycznie z pomocy Okręgowego Komitetu Nauczycielskiego, Kuratorium w okresie sprawozdawczym (zwłaszcza na początku 1934/35 r. szk.) zatrudniło w charakterze sił etatowych czy kontraktowych 80 sił nauczycielskich.

Dzięki temu ilość pozostających bez pracy kandydatów(tek) stanu nauczycielskiego uległa znacznemu zmniejszeniu i wynosi obecnie 151 sił nauczycielskich (26 mężczyzn i 125 kobiet) po doliczeniu tegorocznych absolwentów(tek) seminarjów nauczycielskich.

Z e s t a w i e n i e .

Pozostających bez pracy	1/XII 1933	31/VI 1934	30/XI 1934
Mężczyzn	46	29	26
Kobiet	175	160	125
R a z e m	221	189	151

Dzięki zastosowaniu akcji pomocy periodycznej z zapożyczeń Okręgowego Komitetu Nauczycielskiego korzystali(ły) prawie wszyscy(ście) pozostający(e) bez pracy kandydaci(cki) zależnie od swych potrzeb i możliwości finansowych Komitetu.

Wpływy Okręgowego Komitetu Nauczycielskiego ze składek członkowskich wynosiły przeciętnie 6.151 zł. miesięcznie, wypłaty wynosiły przeciętnie 5.305 zł. miesięcznie.

Niższa przeciętna wypłat tłumaczy się zmniejszoną akcją pomocy w okresie feryj letnich i daje rezerwę gotówkową na wypadek konieczności przyjscia z intensywniejszą pomocą w okresie zimowym.

Przeciętna wpływów miesięcznych — 6.151 zł. nie pozwala jednak na objęcie wszystkich pozostających bez pracy stałą, comiesięczną pomocą.

Akcja Komitetu stworzyła mimo to dla wielu jedyne środki egzystencji, a wszystkim objętym nią, ułatwiła przetrwanie ciężkiego okresu bezrobocia. Zatrudnieni na placówkach, utworzonych za pośrednictwem Komitetu, podnosili swą przydatność zawodową. Przez otoczenie opieką koleżeńską kandydatów stanu nauczycielskiego przyczyniono się do wyrobienia w nich poczucia przynależności do stanu nauczycielskiego i trwałego z nim

związania. Udzielana nieprzerwanie pomoc materialna była wyrazem dobrze rozumianej ofiarności i solidarności koleżeńskiej.

Przewodniczący Okręgowego Komitetu Nauczycielskiego zwrócił się ponadto w okresie sprawozdawczym do ogółu nauczycielstwa i urzędników administracji szkolnej z apelem o opodatkowanie się na rzecz powodzian.

Na skutek tej odezwy, nauczycielstwo i urzędnicy opodatkowali się w wysokości $\frac{1}{2}$ do 2% od poborów sierpniowych, wrześniowych i październikowych, wpłacając na rzecz powodzian kwotę 22.827 zł. 39 gr.

Sprawozdanie Prezydium Okręgowego Komitetu Nauczycielskiego zostało przez plenum Komitetu przyjęte do zatwierdzającej wiadomości.

3. Następnie skarbnik Okręgowego Komitetu Nauczycielskiego przedłożył sprawozdanie kasowe:

SPRAWOZDANIE KASOWE

Okręgowego Komitetu Nauczycielskiego przy Kuratorjum
O. S. B. za okres od 1 grudnia 1933 do 30 listopada 1934.

Wpływy:

I. Składki: od urzędników Kuratorjum	1.021,35 zł.
" " inspektoratów szk.	825,11 "
" nauczycieli seminarjów państw.	1.284,38 "
" " " gimnazjów	4.549,73 "
" " państw. szk. zaw.	1.785,91 "
" " prywatnych szkół	3.040,76 "
" " publ. szkół powsz.	61.308,94 "
	<hr/>
R a z e m	73.814,18 zł.
II. Zwrot zapomóg	908,97 zł.
III. Sumy przechodnie (omyłkowe wpłaty)	111,50 zł.
IV. Zwrot zaliczek	300,00 zł.
V. Ofiary na powodzian	22.827,39 zł.
Odsetki	1,12 zł.
	<hr/>
Razem wpływy	97.962,96 zł.

Wydatki:

1. Opłaty manipulacyjne w P. K. O.	314,92 zł.
2. Koszta administracyjne (druki, stemple 182,45 i przesyłka)	182,45 "
3. Wyplacono zapomóg	63.500,00 "
4. Zwrocono mylne wpłaty	111,30 "
5. Wyplacono zaliczek zwrotnych	300,00 "
6. Wyplacono zasiłków dla instytucyj (kursy przedszkolanek)	1.076,23 "
7. Przelano na Pol. Kom. Wojewódzki poz mocy Ofiarom Powodzi.	22.827,39

Razem wydatki 88.312,29 zł.

Saldo na dzień 1 grudnia 1934 r. 9.650,67 zł.

Po sprawozdaniu kasowem skarbnika Okręgowego Komitetu Nauczycielskiego wyłoniona przez Komitet Komisja Rewizyjna poddała zbadaniu księgi i dowody kasowe, przedkładając w rezultacie badań następujący protokół swych czynności:

P R O T O K Ó Ł

Komisji Rewizyjnej Okręgowego Komitetu Nauczycielskiego przy Kuratorjum O. S. Brzeskiego.

Dnia 1 grudnia 1934 r. Komisja Rewizyjna, wyłoniona z Komitetu, pod przewodnictwem dyrektora państwowego gimnazjum im. Kr. Z.-Augusta w Białymstoku, ks. dra St. Halki oraz członków Komisji: p.p. dyrektora gimnazjum państwowego im. R. Traugutta w Brześciu n.B. L. Nanowskiego, Karola Kurpiewskiego, prezesa Okręgu Z. N. P. i Konstantego Kosińskiego, nauczyciela gimnazjum państw. im. Kr. Z.-Augusta w Białymstoku, poddała rewizji rachunkowość i działalność Komitetu z wynikiem następującym:

1° rachunkowość Komitetu jest prowadzona systemem tabelarycznym (amerykanka),

2° dla operacyj gotówkowych Komitet posiada konto czekowe w P. K. O. nr. 152.553,

3° księga główna została zamknięta z dniem 30 listopada 1934 r., t. j. za okres czasu od 1 grudnia 1933 r. do 30 listopada 1934 r.

Sprawozdanie kasowe, przedłożone przez Komitet za powyższy okres czasu, zgodne jest z zamknięciami poszczególnych kont księgi głównej;

4° przy rewizji stwierdzono zgodność zapisów w księdze głównej z odnośnymi dowodami, tak przychodowymi jak i

rozchodowemi, poddając szczegółowemu badaniu dowody kasowe za m-cce kwiecień 1934 r. i listopad 1934 r.

W toku przeprowadzania czynności rewizyjnych zauważono tylko, że Inspektor Szkolny w Kosowie Poleskim nie wpłacił 180 zł. tytułem zwrotu asygnowanych, lecz niewpłaconych kwot*).

Komisja Rewizyjna stwierdza celowość wydatków i uznaje gospodarkę O. K. N. za nader pożyteczną i celową.

Na tem czynności swoje Komisja Rewizyjna zakończyła.

Po sprawozdaniu Komisji Rewizyjnej, na wniosek tejże, udzielono jednomyślną uchwałą ustępującemu Prezydjum Komitetu absolutorjum.

4. W dalszym ciągu obrad naczelnik Cichowicz zreferował obecny stan bezrobocia wśród kandydatów(tek) stanu nauczycielskiego na terenie Okręgu i możliwości jego likwidacji.

Biorąc pod uwagę liczbę pozostających bez pracy nie z własnej winy na terenie Okręgu nauczycieli (26 mężczyzn i 125 kobiet) i dopływ nowych kandydatów(tek) kończących seminarja w Łomży i Białymstoku w r 1935 i 1936 (dzisiejszy V kurs — 129 uczniów i IV kurs — 145 uczniów(enic) oraz możliwą chłonność etatową i kontraktową Okręgu, stwierdził, że samopomoc koleżeńska dla pozostających bez pracy (około 235 osób w ciągu 2-ech lat) jest w dalszym ciągu potrzebna.

Po wyczerpującej dyskusji, jaka się nad referatem nacz. Cichowicza wywiązała, delegaci organizacji nauczycielskich powzięli następującą uchwałę :

Okręgowy Komitet Nauczycielski, złożony z delegatów wszystkich działających na terenie Okręgu Szkolnego Brzeskiego organizacji nauczycielskich, biorąc pod uwagę ciężką sytuację materialną kolegów i koleżanek, pozostających nie z własnej winy bez pracy, oraz konieczność przyjscia im z pomocą, postanawia kontynuować koleżeńską akcję samopomocy Okręgowego Komitetu Nauczycielskiego do 31 grudnia 1935 r.

Przewodniczący podkreśla, że powziętą uchwałą delegaci organizacji nauczycielskich złożyli wielki dowód ofiarności i solidarności koleżeńskiej, mogącej służyć za wzór innym organizacjom zawodowym.

W toku dyskusji nad planem dalszej akcji ks. dyrektor Hańko proponuje, by ustalić definitywnie czy składki na fundusz Okręgowego Komitetu Nauczycielskiego mają być obliczane od

UWAGA: Suma powyższa została wpłacona na wznowienie kredytu O. K. N. w dn. 2 grudnia 1934 r.

poborów netto czy brutto, oraz by ujednostajnić procentową wysokość tych składek, t.zn. przestrzegać ściśle stawki 1% od samotnych i 0,5% od rodzinnych.

Prezes Okręgu Z. N. P. p. Kurpiewski proponuje wstawić do regulaminu O. K. N. paragraf o powoływaniu Komisji Rewizyjnej, uwzględnić w nim zatrudnianie pozostających bez pracy nauczycieli w agendach organizacji nauczycielskich i zmienić brzmienie § 16 regulaminu.

Po dyskusji nad zgłoszonymi wnioskami postanowiono:

a) określić wysokość składek nauczycielstwa i urzędników na fundusz O. K. N. od zasadniczych poborów netto, przysługujących w danej grupie uposażeniowej, uwzględniając jednak stawkę 0,5 od samotnych, o ile utrzymują rodziców lub rodzeństwo,

b) wstawić do regulaminu O. K. N. po § 13-yim paragraf (14) o następującem brzmieniu: „Przewodniczący O. K. N. zwraca się do organizacji nauczycielskich, wchodzących w skład O. K. N., o delegowanie swych przedstawicieli do Komisji Rewizyjnej. Komisja Rewizyjna spełnia swe funkcje zgodnie z uchwalonym przez siebie regulaminem“,

c) w § 5-yim regulaminu wyraz: „w urzędach“ zmienić na: „przy urzędach“ oraz skreślić wyraz „zawodowych i“,

d) brzmienie § 16 (po zmianie § 17) zmienić w sposób następujący: „kandydatów do objęcia akcją zapomogową przedstawiają Okręgowemu Komitetowi Nauczycielskiemu: a) inspektorowie szkolni w porozumieniu z miejscowymi zarządami organizacji nauczycielskich, b) oraz członkowie O. K. N. z własnej inicjatywy“.

Sprawę zatrudnienia pozostających bez pracy nie z własnej winy kandydatów stanu nauczycielskiego w agendach organizacji nauczycielskich pozostawiono do rozpatrzenia Prezydium O. K. N.

Następnie na wniosek dyr. ks. Hałki z Białegostoku wybrano przez aklamację Prezydium O. K. N. w składzie następującym:

Kurator Romuald Petrykowski — przewodniczący
Naczelnik Cezary Cichowicz — zastępca przewodniczącego
Prezes Okr. Zw. N. P. Karol Kurpiewski — sekretarz
Michał Kucewicz — skarbnik.

5. W wolnych wnioskach Przewodniczący zwrócił się do plenum Komitetu o aprobatę akcji, jaką w charakterze przewodniczącego O. K. N. podjął w lipcu 1934 r. na rzecz powodzian w Małopolsce, wychodząc z założenia, że ofiarność stanu nau-

czyielskiego nie powinna być rozproszkowsywaną, lecz skupianą i ogólną.

Komitet inicjatywę Przewodniczącego jednomyslnie zaaprobował.

Na tem zebranie doroczne Okręgowego Komitetu Nauczycielskiego przy Kuratorjum Okręgu Szkolnego Brzeskiego zakończono.

Przewodniczący Okręgowego Komitetu
Nauczycielskiego

(—) *Romuald Petrykowski*

Kurator Okręgu Szkolnego Brzeskiego

Sekretarz Prezydjum

Karol Kurpiewski

Prezes Z.N.P. Okręgu Brzeskiego

* * *

Podając do wiadomości uchwałę Okręgowego Komitetu Nauczycielskiego przy Kuratorjum O. S. Brzeskiego z dn. 1 grudnia 1934 roku patrz protokół poprzedni str. 647 mocą której postanowiono przedłużyć kontynuowanie akcji niesienia pomocy kandydatom stanu naucz. do dnia 31 grudnia 1935 r., — Prezydjum Komitetu wyraża głębokie przekonanie, iż nikt z Koleżanek i Kolegów nie uchyli się od spełnienia obywatelskiego i koleżeńskiegobowiązku.

Pomoc, jaką niesiemy kolegom, znajdującym się przejściowo w trudnej sytuacji, umożliwi im doskonalenie się zawodowe, zwiąże ze szkołą i uchroni od niepowetowanych wpływów ubocznych, a armia nauczycielska, działająca na froncie oświatowym naszego Okręgu, zasłona zostanie nowemi, rwącemi się do walki zastępami.

Składanie deklaracji, przesyłanie list, potrącanie składek oraz przekazywanie ich na conto Okręgowego Komitetu Nauczycielskiego w P. K. O. pozostaje bez zmiany.

Romuald Petrykowski
Przewodniczący O. K.
Kurator O. S. Brzeskiego.

Karol Kurpiewski

Sekretarz Prezydjum

Prezes Z. N. P. Okręgu Brzeskiego.

NA POWODZIAN.

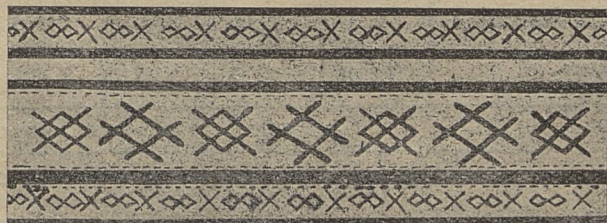
Pan Kurator Okręgu Szkolnego Brzeskiego, jako Przewodniczący Okręgowego Komitetu Nauczycielskiego, przekazał w dniu 28.XI.1934 r. Poleskiemu Komitetowi Wojewódzkiemu Pomocy Ofiarom Powodzi tytułem raty październikowej kwotę zł. 1710,31, złożoną przez urzędników administracji szkolnej oraz nauczycielstwo Okręgu Szkolnego Brzeskiego na rzecz powodzian.

Łącznie z poprzednimi wpłatami została przekazana na rzecz powodzian suma 22827,39 zł.

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA

Poświęcona pracy nauczycielstwa w szkole i poza szkołą.

W Y M O W A

Zestawienie finansowe akcji
za czas od 1.VII.

L. p.	OBWÓD	W p ł y n ę ł o				
		Od członków dożywnic	Szkoły powszechne		Szkoły śred. i semin.	
				% za- mierze- nia		% za- mierze- nia
1	brzeski	450	9447	26,4	894	13,8
2	drohicki		4519	32,0		
3	koszyrski		2461	30,7		
4	kobryński		8485	60,7	546	42,0
5	kosowski		2083	26,3		
6	łuniniecki		3271	27,5	44	4,0
7	piński	150	6197	31,0	410	23,0
8	prużański	28	3806	34,6	308	21,0
9	stoliński		3509	36,0		
	Polesie	628	43778	33,8	2202	20,8
10	białostocki		13760	29,0	2859	28,4
11	bielski	500	6086	22,0	949	43,0
12	łomżyński	50	7648	19,1	591	12,2
13	ostrołęcki	170	9030	26,0	540	21,6
14	sokółski		5707	31,8	167	15,0
	woj. białostockie	720	42231	25,6	5106	24,6
	w Okręgu	1348	86009	30,7	7308	22,7
Sumy przechodnie						
Ogólny wpływ wynosi						

L I C Z B

T-wa P. B. P. S. P. w O. S. Brzeskim
do 30.XI.1934 r.

z ł o t y c h :				Lokata w/g wyników osiągniętych przez szkoły powszechnie	
Szkoły zawodowe		OGÓLEM			
	% za- mierze- nia		% za- mierze- nia	w województwach	w okręgu
523	11,3	11314	24	kobryński	kobryński
		4519	32	stoliński	stoliński
		2461	30,7	prużański	prużański
20	1,7	9051	55	drohicki	drohicki
76	25,3	2159	26	piński	sokólski
		3315	24	koszyrski	piński
167	9,3	6924	26,4	łuniniecki	koszyrski
		4141	32	brzeski	białostocki
		3509	36	kosowski	łuniniecki
786	7,9	47393	31,1		brzeski
537	11,7	17156	25	sokólski	kosowski
37	4,6	7572	24,4	białostocki	ostrołęcki
320	24,8	8609	19	ostrołęcki	bielski
		9740	25,6	bielski	łomżyński
		5874	31	łomżyński	
894	10,2	48951	25		
1680	9	96344	27		
w y n o s z ą		2897	0,8		
r a z e m		99241	28		

J. W. RADWAŃSKI.

Kilka uwag o roli i zadaniach kierownika szkoły powszechnej.

Rozporządzeniem Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego o kwalifikowaniu nauczycieli (z dnia 14 czerwca 1934 r.) kierownik szkoły powszechnej powołany został do wydawania opinii o nauczycielach (kach), pracujących w danej szkole.

Zarządzenie to, rozszerzając zakres prerogatyw kierownika szkoły, wkłada nań jednocześnie b. poważny obowiązek, od wykonania którego zależy będzie niejednokrotnie wartość danej szkoły, jej poziom wychowawczy i intelektualny. Opiniowanie bowiem pracy nauczyciela, poparte powagą prawa, ustali z natury rzeczy poziom wymagań w danej szkole, określi niejako skalę wydajności pracy nauczycielskiej, do których z biegiem czasu nauczycielstwo będzie usiłowało się dostosować, t. zn. zwracać baczniejszą uwagę na to, co szczególnie wpływa na jakość opinii, pomijając zaś to, co takiego efektu nie daje, choćby się o tem wiele skądinąd mówiło i pisało. Stąd też omawiane charakteryzowanie pracy nauczycielskiej stać się może czułym instrumentem, podniecającym lub osłabiającym tętno pracy w szkole i poza szkołą, może być tedy źródłem zarówno wielkich korzyści, jak i niepowetowanych szkód. Zrozumiałą więc jest rzeczą, że kierownik szkoły, chcąc możliwie dobrze wywiązać się z włożonego nań zadania, winien zdawać sobie jasno sprawę z tego, jakie zadania ciążyą na szkole powszechnej, jakie winna ona realizować postulaty pedagogiczno-wychowawcze, bo tylko wówczas będzie mógł odnaleźć właściwe kryteria dla sformułowania opinii o pracy swych nauczycieli.

Sprawy te jednak niejednokrotnie były omawiane, są one też zupełnie wyraźnie zaznaczone w Statucie szkoły powszechnej. Nie zachodzi więc, wydaje mi się, potrzeba powtarzania ich na tem miejscu, ani nawet interpretowania, bo znajomość tych podstawowych zagadnień obowiązuje każdego pracownika pedagogicznego na terenie szkolnictwa powszechnego. Chciałbym tylko podkreślić kilka momentów zasadniczych z życia szkoły, o których często zapomina się, a które właśnie decydują o jakości pracy w szkole i warunkują spełnianie tych szczytnych haseł, jakie na swym sztandarze dumnie wywiesiła nowa szkoła polska.

Jednym z takich ważkich, a nieuchwytnych czynników, rozstrzygających atoli o jakości szkoły, jest niewątpliwe atmosfera, jaka się wytwarza zarówno wśród nauczycielstwa, jak i

działwy danej szkoły: atmosfera szczerości i wzajemnego zaufania, tudzież poszanowania dla uczciwej, sumiennej pracy, czy też — co nieraz jeszcze bywa — nastrój, sprzyjający wszelkiemu zakłamaniu, obludzie, wręcz „komedjanctwu“ oraz uchylaniu się zapomocą przeróżnych wybiegów od poważniejszych wysiłków. Nie wymaga to nawet uzasadnienia, że tylko tam, gdzie istnieje to pierwsze nastawienie społeczności szkolnej, mogą się realizować ważne zadania pedagogiczne, może się odbywać istotna praca wychowawcza. Jakże często o tem, niestety, zapomina się w praktyce szkolnej, jakże często grzeszą pod tym względem właśnie kierownictwa szkół, że wspomnę o „zaocznem“ ironizowaniu zarządzeń Władz Szkolnych oraz usiłowaniu zamaskowania istniejących braków w pracy szkolnej podczas urzędowej wizytacji i wciągania siłą rzeczy do tej „akcji“ nauczycielstwa i nawet młodzieży szkolnej, która, jeżeli niecałkiem świadomie, to swą, tak nieraz zadziwiającą intuicją doskonale wyczuwa charakter posunięć swych przełożonych i w rezultacie sama staje się potem — ku zdziwieniu wychowawców — oporna dla pracy wychowawczej i naukowej. Dlatego nie wolno zapominać, że nigdy nie osiągniemy dodatnich wyników w swej pracy tam, gdzie sami nie dajemy z siebie tego, czego domagamy się od dzieci, gdzie postępowanie nasze, codzienne nawyki przeczą.. słowom. Bo choć duża niewątpliwie rolę należy przypisać w kształtowaniu się procesów wychowawczych czynnikowi intelektualnemu, świadomej perswazji, to jednak podstawą, że się tak wyrażę mechaniki wychowawczej nie są akty świadome, ale podświadomie utrwalone nawyki, które stają się punktem wyjścia dla tworzenia się wszelkich świadomych procesów, a więc i procesów wychowawczych.

Aby zdobyć sobie właściwe podłoże dla realizowania ideałów wychowawczych, wychowawca musi dźwignąć swą osobowość, całe swe życie na wyżyny siły wychowawczej, by się nie stać źródłem deprawacji.

Ta strona działalności szkoły musi być tedy przede wszystkim otoczona jak najtroskliwszą opieką kierownika szkoły, jej bowiem poziom i nastawienie świadczą zawsze będą o wartości danego kierownika i jego przydatności na to odpowiedzialne stanowisko.

Innym, równie ważnym czynnikiem, warunkującym powodzenie zamierzonych osiągnięć przez kierownika, a w pewien sposób ściśle związanym ze sprawą w omówioną, t. j. atmosferą szkolną, będzie problem stosunku kierownika do swego grona nauczycielskiego, które przecież b. często tworzy się z jego bliskich kolegów, dawnych towarzyszy z ławy szkolnej,

mających naogół mniej więcej to samo wykształcenie i te same stopnie służbowe.

Kierownik tu stanie wobec konieczności uzgodnienia i należytego zharmonizowania koniecznej postawy służbowej swych współpracowników wobec siebie jako ich przełożonego, a poczuciem więzi koleżeństwa, nieraz b. silnej, a dodałbym i zupełnie naturalnej, a nawet koniecznej. W praktyce szkolnej alizści sprawa ta staje się niejednokrotnie powodem przeróżnych tarć, niesnasek, rozdarcia grona naucz. na zwalczające się obozy lub znowu „au contraire“ wywołuje rozluźnienie niezbędnych spoidel organizacyjnych, brak zdyscyplinowania w pracy szkolnej, co w konsekwencji prowadzi do zamieszania, chaosu i bezładu. W takich zaś warunkach można oczekiwać tylko ujemnych wyników pracy, grożących zaprzepaszczeniem tych haseł, które szkoła może i musi realizować. Dlatego też kierownik szkoły tę sprawę należytego ustosunkowania się do swych nauczycieli (i nawzajem) musi umieć pozytywnie rozwiązać. Żeby jednak te usiłowania miały szanse powodzenia, kierownik winien pamiętać o tem, iż (przytaczam głos nauczyciela (Głos Nauczycielski N.7 z dnia 15.X.r.b.) „aby kogoś oceniać, trzeba więcej wiedzieć, niż oceniany, trzeba wydatniej pracować, trzeba samemu być wzorowym przykładem“ — słowem, trzeba czemś imponować swemu otoczeniu — czy to zasięgiem wiedzy, czy zmysłem organizacyjnym, doświadczeniem pedagogicznym, czy, i to przede wszystkim, wartością swej pracy, bez tych bowiem danych kierownik nie zdobędzie należnego i koniecznego autorytetu, a jeżeli będzie usiłował pomimo to go osiąść, zerwie wszelkie nici koleżeństwa, wytworzy dookoła siebie ponurą atmosferę, która w zabójczy sposób oddziaływać będzie na wszelkie poczynania szkoły jako całości.

Wydaje mi się, że byłoby dobrą rzeczą zaszczerpieć i w szkole „mutatis mutandis“ ducha zdrowej dyscypliny żołnierskiej, t. zn. — postawa służbowa przy zajęciach służbowych, poza tem możliwie bliskie i serdeczne współzycie koleżeńskie.

Rzadko jednak umiemy się zdobyć na takie rozwiązanie sprawy. Niedosięgly i pod tym względem wzór daje nam Nasz Wódz, który jako Komendant Legjonów tak przedziwnie umiał wzbudzać prawdziwe braterstwo i koleżeństwo wśród swych towarzyszy broni obok imponującej, a z poczucia wewnętrznej konieczności wypływającej karności żołnierskiej.

Poza tem kierownik szkoły, tworzący wraz ze swym zespołem (zwłaszcza na terenie naszego Okręgu Szkolnego) jedyną najczęściej komórkę kulturalno-oświatową w danym środo-

wisku, winien pamiętać, że jego praca nie może się kończyć na progu szkoły, lecz musi te progi przekraczać i oddziaływaniem swem obejmować możliwie szerokie kręgi najbliższego otoczenia. „Jeśli bowiem szkoła ma być związana z życiem i w tym związku wychowywać młodzież, to nie może istnieć rozdźwięk między tem, co się dzieje w jej murach, a tem, co znajdują jej wychowankowie w swym najbliższym świecie. Wszelka praca wychowawcza traci sens, jeśli zaprzeczyć jej ma rzeczywistość najbliższą“. Musi więc niejednokrotnie być szkoła powszechna, że tak powiem, ambasadorem polskiej kultury i polskiej racji stanu. Z tego tytułu wypływają nowe obowiązki, a wraz z nimi konieczność wyrabiania w sobie nowych uzdolnień i umiejętności. Bo szkoła powszechna ma za zadanie być nie tylko instytucją, zwalczającą analfabetyzm, roznoszącą światła prawdziwej wiedzy między dotychczasowe mroki, rozsiane przez zaborcę, ale nierównie bardziej winna być placówką umiejętnej i zdrowej pracy społeczno-obywatelskiej. Wychowanie bowiem, którego zadania nie są zgodne z wymaganiami społecznymi, przestaje być wychowaniem“.

Kierownik więc szkoły i jego grono nauczycielskie pracują, pamiętać o tem trzeba zawsze, nie tylko w klasie, w szkole, ale i poza nią, stając się w ten sposób żołnierzami, którzy wypowiedzieli walkę aż do zwycięstwa wszelkiego rodzaju ciemności, wstecznicztwu, czy wreszcie nieproduktywności społeczno-obywatelskiej. Ale, aby ideę tę choć częściowo zrealizować, nie trzeba ulegać danemu środowisku, „wrastać“ w nie, nie uważać za wielki zaszczyt być „poklepanym po ramieniu“ przez przedstawicieli t. zw. inteligencji miejscowej, ale mieć szlachetną ambicję samemu torować drogi, wskazane nam przez Statut szkoły powszechnej, w miarę tylko potrzeby korzystając ze współdziałania innych (pozaszkolnych) czynników, do tego choć w pewnym stopniu przygotowanych i odpowiednio nastawionych.

Tu już oczywista, potrzeba tej inteligencji, o której Stern mówi, że jest zdolnością nastawienia się na nowe wymagania przez odpowiednie do celu przystosowania środków myślenia — a dodałbym i działania.

Są to niewątpliwie zadania niełatwe, ale konieczne i jakże szcżytne.

Nie wolno nam przecież zapominać, że na sztandarze szkoły powszechnej, właściwie zorganizowanej, widnieją te piękne słowa: „W nauczaniu powszechnem mieści się nie tylko szczęście i moc całego narodu, ale także i osobiste szczęście każdego z nas“.

SZ. LUTWAK.

Klasyfikacja i promocja.

(Artykuł dyskusyjny).

A. Klasyfikacja.

W myśl stosowanych zasad w szkołach średnich ogólnokształcących, nauczyciel może się przy klasyfikacji posługiwać oceną aktualistyczną, gdy ocenia osiągi ucznia, t. zn. aktualne stany myślowe ucznia i odpowiadające im zewnętrzne ich wyrażenie się — bez względu na jego psychofizykę; lub też może się posługiwać oceną dyspozycjonalną, gdy ocenia dyspozycje dla powstania u ucznia aktualnych stanów myślowych — czyli bierze pod uwagę całość osobowości ucznia na podstawie jego osiągnięć. W pierwszym przypadku idzie o wartość odpowiedzi ze względu na najwyższy stopień wymagań danego zakresu nauczania, — w drugim zaś przypadku idzie o ocenę rozwoju duchowego młodzieży, odzwierciedlonego w kolejnych odpowiedziach przy uwzględnieniu pokonanych trudności i osiągnięć stosunkowych.

Pierwszą ocenę wolnoby nazwać statyczną, ponieważ bierze pod uwagę tylko aktualne wypowiedzi ucznia w pewnej określonej chwili, które mogą nie wypływać z istotnego stanu umysłowego, a mogą być w sensie dodatnim lub ujemnym uwarunkowane okolicznościami przypadkowymi; — drugą zaś ocenę wolnoby nazwać dynamiczną, ponieważ uwzględnia stały rozwój dyspozycji ucznia w ciągu dłuższego okresu czasu.

Ocena ucznia może być pozatem obiektywna, gdy uwzględnia tylko jego wiedzę, nie biorąc pod uwagę osobowości w jej głównych rysach ogólnej sprawności umysłowej; natomiast ocena subiektywna ujmuje wiedzę ucznia na tle jego struktury duchowej.

Interpretacja § 78 Statutu Gimnazjum Państwowego każe rozumieć, iż nauczyciel w praktyce szkolnej winien postępować zasadniczo zgodnie ze sposobem oceny dyspozycjonalnej, mniejszą wagę kładąc na sposób oceny aktualistycznej. Nauczyciel bowiem klasyfikuje dyspozycje na podstawie osiągnięć, gdyż uwzględnia a) warunki domowe ucznia, b) właściwości fizyczne, c) właściwości psychiczne, d) stosunek do pracy, e) uspołecznienie, nadto na ich tle f) stopień opanowania wyników na-

*) Uwaga. — We wstępie posługuję się terminologią D-ra Kazimierza Sośnickiego, użytą przez niego w referacie p. t. „Psychologia klasyfikacji“, zmieniając tylko niektóre jego wywody.

uczania, przewidzianych programem. Następny zaś § 79 Statutu przewiduje ocenę dynamiczną, gdyż mówi o systematycznym badaniu postępów i wyników pracy ucznia.

Powyższe dwa paragrafy, jako też następny § 80, który żąda adnotacji w księgach szkolnych o krótkich motywach stopni niedostatecznych, oraz o opinii R. P. o uczniu wraz z uzasadnieniem, — przemawiają raczej za oceną subiektywną. Celem uniknięcia jednak błędów, wynikających ze zbyt liberalnego liczenia się przy klasyfikacji z ubocznymi względami oraz celem ograniczenia zbyt daleko sięgającej subiektywności samego nauczyciela bądź w jego nastawieniu uczuciowem wobec młodzieży, bądź w rozmaitej jego skali wymagań — należy w stosownych przypadkach bezwzględnie przestrzegać zaleceń władz, które się domagają odpowiedniej obiektywności ocen. Potrzeba ta zajdzie, gdy R. P. zadecyduje o ogólnie surowej lub łagodnej ocenie zespołów klasowych ze względu na ich specjalny wiek lub inne okoliczności specyficzne.

Wobec postulatu oceny dyspozycjonalnej, dynamicznej i subiektywnej wzrasta waga i doniosłość dokładnych kart indywidualnych dla każdego ucznia, bez których żadna klasyfikacja nie odpowie warunkom sprawiedliwości i potrzebom szkolnictwa. Poza to praktyka szkolna wykazuje, że klasyfikacja uczniów odbywa się prawie zawsze nie w ich odosobnieniu, lecz w stosunku do ogólnego poziomu umysłowego, stanu wiedzy i charakteru zespołu klasowego — czyli bierze się pod uwagę sprawność umysłową ucznia w stosunku do przeciętnej normy klasy, wiedzę i stopień uspołecznienia jednostkowego w stosunku do zbiorowości.

Zgodnie ze Statutem ocenę tworzą następujące czynniki:

- 1) Wyniki nauczania w poszczególnych przedmiotach.
- 2) Ogólna sprawność intelektualna (inteligencja).
- 3) Stopień uzdolnienia, szczególnego zamiłowania i zainteresowania przedmiotami nauczania.
- 4) Twórcza aktywność w szkole i w domu.
- 5) Jakość pracy ucznia w szkole i w domu (sprawność i samodzielność, systematyczność i wytrwałość).
- 6) Nadto przy klasyfikacji należy uwzględnić właściwości fizyczne i stan zdrowia ucznia, oraz warunki jego życia domowego i stopień jego uspołecznienia.

Ponieważ Statut nie mówi o zasadzie przyznawania odpowiednich stopni, ani też nie określa pierwszeństwa poszczegól-

nych czynników oceny, dlatego korzystne byłoby przyjęcie następujących kilku praktycznych wskazań.

Do czynników, podnoszących ocenę zaliczylibym:

- 1) Ogólną sprawność umysłową ucznia.
- 2) Stopień uzdolnienia do przedmiotu.
- 3) Twórczą aktywność.
- 4) Zwalczanie trudności przez systematyczną pracę.

Do czynników zaś obniżających ocenę należą:

- 1) Brak inteligencji.
- 2) Brak uzdolnienia przedmiotowego.
- 3) Brak aktywności.
- 4) Brak systematycznej i samodzielnej pracy.
- 5) Brak poważnego ustosunkowania się do przedmiotu przy ogólnej inteligencji i stosunkowo zadawalającym opanowaniu materiału.

Drobny wyjątek od ogólnie przyjętych wskazań stanowić może klasyfikacja młodzieży żeńskiej, u której nie rzadko ze względu na specyficzną strukturę psychiczną należałoby oceniać raczej jakość pracy przed ogólną inteligencją, szczególnie w zakresie przedmiotów matematyczno-przyrodniczych w klasach wyższych dawnego gimnazjum.

Gdy idzie o technikę klasyfikacji, należałoby postępować wedle następujących wskazań:

I. Ocenę ucznia w poszczególnych przedmiotach ustala dany nauczyciel, wyrażając ją odpowiednim stopniem, który zapisuje do przygotowanego arkusza przynajmniej na 24 godziny przed konferencją klasyfikacyjną — celem uniknięcia mimowolnych wzajemnych sugestyj. Nadto nauczyciel winien dołączyć krótkie a treściwe uzasadnienie stopni niedostatecznych. W razie wątpliwości nauczyciela, ustalającego stopień, lub zastrzeżeń Dyrekcji co do danego stopnia, następuje jego omówienie na konferencji.

II. Nauczyciel urabia sobie ocenę ucznia na podstawie całorocznej swej opinii o niej — zgodnie z dynamiczną zasadą oceny — nie zadawalając się luźnymi spostrzeżeniami, nadto w myśl § 82 Statutu stopnie okresu poprzedzającego wpływają automatycznie na stopnie okresu następującego. W przypadku konkretnym, gdy np. uczeń miał na 3 okresach z danego przedmiotu stopień bardzo dobry lub dobry, nie może na świadectwie rocznym otrzymać oceny niedostatecznej, a podobnie, gdy

przez 3 okresy ma z danego przedmiotu stopień niedostateczny — nie może przejść do klasy następnej.

III. Dla orientacji nauczycieli oraz celem zapobieżenia dowolności w skali stopni, przedkładam następujący schemat ocen kwalifikacyjnych:

1) Stopień niedostateczny otrzymuje uczeń za:

- a) nieopanowanie materiału,
- b) brak sprawności umysłowej, uzdolnienia przedmiotowego lub twórczej aktywności lub samodzielności w pracy przy niewyczerpującem opanowaniu materiału,
- c) brak systematycznej i wytrwałej pracy domowej lub niesumienne ustosunkowanie się do nauki,
- d) wyjątkowo rażące braki w przedmiocie przy stosunkowo zadowalającej orientacji ogólnej.

2) Stopień dostateczny otrzymuje uczeń za:

- a) stosunkowo zadowalające opanowanie materiału przy dobrej sprawności umysłowej, ale słabej pilności lub niesystematycznej pracy.
- b) drobne niedociągnięcia w opanowaniu materiału z powodu nieodpowiednich warunków pracy domowej lub słabego zdrowia lub niedyspozycji przypadkowej — a przy zadowalającej inteligencji.
- c) średnie opanowanie materiału przy małej inteligencji lub słabem uzdolnieniu przedmiotowym lub nieznacznej aktywności, — a przy wielkiej pilności i sumienności.

3) Stopień dobry otrzymuje za:

- a) opanowanie wyników nauczania przy dużem uzdolnieniu i twórczej aktywności — ale przy słabej pilności.
- b) zupełne opanowanie materiału przy średniem uzdolnieniu, średniej aktywności i samodzielnem pokonywaniu trudności, ale przy wzorowej pilności i systematyczności w pracy.

4) Stopień bardzo dobry otrzymuje za:

- a) Stosunkowo najlepsze opanowanie wyników nauczania w danej klasie — przy dużej sprawności umysłowej, zamiłowaniu i zainteresowaniu przedmiotem, przy dobrem uzdolnieniu i twórczej aktywności oraz współpracy z nauczycielem, nadto przy zadowalającej systematyczności i ogólnej sumienności w pracy szkolnej.

IV. Obok uwagi Statutu w § 79 o ocenie ucznia z ćwiczeń cielesnych należy jeszcze ustalić zasadę klasyfikacyjną dla zajęć praktycznych. Przy tym przedmiocie na plan pierwszy wysuwa się stopień umiejętności ucznia, jego zaradność ogólna oraz zamięłowanie i dokładność w wykonywaniu prac.

V. Przy klasyfikacji należy wielką wagę przywiązywać do ustalenia oceny zachowania się ucznia i nie ujmować jej stereotypowo lub powierzchownie. W myśl § 79 ust. b) ocenę zachowania się ucznia ustala Komisja klasowa na wniosek opiekuna klasowego i po zapoznaniu się z jego kartą indywidualną lub zbiorową opinią Komisji.

Należałoby przytem przyjąć następujący schemat klasyfikacyjny:

1) Ocena bardzo dobra z zachowania się przysługuje uczniowi za:

a) wybitnie aktywny udział w pracach społecznych i zbiorowych klasy lub szkoły,

b) twórczą inicjatywę w pracy,

c) skłonność do współpracy zbiorowej i koleżeńskiego współzycia,

d) wysoki stopień karności zewnętrznej w klasach niższych — i wewnętrznej — w klasach wyższych, oraz ujmującą kulturę osobistą,

e) obowiązkowość i pilność w pracy oraz sumienne i nienaganne postępowanie w szkole i poza szkołą, w szczególności stosowanie się do regulaminu szkoły i zarządzeń przełożonych.

e) Ocena dobra należy się uczniowi za:

a) aspołeczność,

b) średnią obowiązkowość, małą pilność i niezadowolającą karność,

c) niesumienność wobec nauczycieli i kolegów, oraz sporadyczne wyłamywanie się z przepisów szkolnych,

d) małą kulturę osobistą.

3) Ocena odpowiednią otrzymuje uczeń za:

a) antyspołeczność, przejawiającą się w szkole i poza nią,

b) zupełny brak karności,

c) jednostkowe rażące naruszenie dyscypliny szkolnej lub atmosfery wychowawczej albo wyłamanie się z dobrych obyczajów życia zbiorowego w szkole.

4) Ocenę nieodpowiednią, powodującą równoczesne wydalenie ze szkoły, otrzymuje uczeń w wyjątkowych przypadkach za:

- a) przestępstwo w zakresie rozporządzeń władz szkolnych lub ustawodawstwa ogólnego,
- b) świadome wpływanie ujemne na społeczność szkolną,
- c) stale i rażąco wylamywanie się z przepisów szkolnych ze szkodą dla atmosfery wychowawczej szkoły.

W związku z ustaleniem schematu ocen należy silnie uwydatnić wewnętrzną odpowiedzialność nauczyciela przy formułowaniu stopni. W szczególności należy przyjąć, że zbytnie szafowanie stopniami niedostatecznymi lub bardzo dobrymi — przy wyłączeniu zespołów o specyficznych warunkach pracy — dyskredytuje w pewnej mierze pracę nauczyciela; stawianie zaś wyłącznie stopni dostatecznych — może wpłynąć ujemnie na emulację młodzieży i utrudnić jej selekcję. Nauczyciel winien też przy każdej sposobności w ciągu nauki zwracać uwagę ucznia na jego niedomagania i ewentualne ich źródła, a tak samo postępować wobec opieki domowej podczas konferencji — celem uniknięcia przykrych niespodzianek i odczucia przez młodzież rzekomych krzywd w razie oceny ujemnej. Młodzież bowiem skłonna jest uważać ocenę ujemną za wyraz uprzedzenia lub niechęci nauczyciela.

B. Promocja.

Promowanie w szkole średniej ogólnokształcącej odbywa się w uznaniu osiągnięć i wyników pracy ucznia i z silnym uwzględnieniem statutowych zadań typu szkoły, jako też ogólnych ideałów szkolnictwa, oraz służy bezpośrednio utworzeniu pożądaných klasowych zespołów pracy na zasadzie celowej selekcji młodzieży. Idzie o stworzenie klas jednorodnych pod względem typu i stopnia uzdolnień, zamiłowań oraz poziomu wiedzy i metod pracy (np. typ pracy teoretycznej lub praktycznej). Decydującym więc warunkiem promowania będzie rodzaj i stopień uzdolnienia oraz metody pracy ucznia.

Pod kątem widzenia powyższych zasad R. P. pobiera decyzję o promowaniu lub niepromowaniu ucznia do klasy następnej w oparciu o uprzednio ustalone oceny roczne z poszczególnych przedmiotów nauczania i zachowania się. Takie postępowanie przewiduje Statut w § 83 ustęp końcowy.

W razie decyzji o niepromowaniu ucznia, jest obowiązkiem R. P. sformułowanie zalecenia o tem, czy uczeń winien pozostać na drugi rok w tej samej klasie, czy też winien ze

szkoły wystąpić i obrać inną drogę nauki lub zawodu — ze względu na jego strukturę psychiczną lub inne rzeczowe okoliczności.

I. Należy wziąć pod uwagę następujące czynniki promowania do klasy następnej:

1) Typ teoretyczny i eklektyczny oraz zadowalający stopień uzdolnienia i zamięlowania ucznia.

2) Zadowalające wyniki nauczania w myśl wymagań nowego programu.

3) Zadowalająca zaradność i sumienność w pracy szkolnej i domowej.

4) Stosunkowe przyswojenie sobie ideałów szkoły i podatność na wpływy wychowawcze.

II. Czynniki niepromowania przy równoczesnem pozostawieniu ucznia na rok następny w tej samej klasie:

1) Nieopanowanie materiału, w szczególności języka państwowego lub języka nauczania — z braku systematycznej i wytrwałej pracy.

2) Niepoważne lub niesumienne ustosunkowanie się do nauki i pracy szkolnej i domowej.

3) Czasowe niesharmonizowanie z atmosferą wychowawczą szkoły i słaba podatność na wpływy wychowawcze szkoły — w szczególności nieuspołecznienie ucznia.

R. P. władna jest niepromować ucznia z równoczesnem pozostawieniem go na rok następny w tej samej klasie tylko w razie uzasadnionego przekonania, iż uczeń w roku następnym zdoła się zrównać z przeciętnym poziomem naukowym i wychowawczym klasy (np. przy uczniu zdolnym, ale leniwym lub lekceważącym sobie pracę szkolną z powodu odpowiedniej fazy rozwojowej).

III. Czynniki niepromowania z równoczesnem skierowaniem ucznia do odpowiedniejszego typu szkoły lub zawodu:

1) Nieodpowiedni typ uzdolnienia teoretycznego lub zbyt niski jego stopień i w jego następstwie nieosiągnięcie wyników nauczania.

2) Nieopanowanie podstaw jednej z grup przedmiotowych (matematyczno-przyrodniczej lub humanistycznej).

3) Stałe niesharmonizowanie ze specyficzną atmosferą wychowawczą szkoły średniej ogólnokształcącej.

R. P. winna skierować ucznia do innego typu szkoły lub do zawodu na skutek niepromowania, jeśli nabierze przekonania

nia, że jego struktura psychiczna, nieprzejawiająca się twórczo w danej szkole, odpowiadałaby raczej innemu typowi szkoły lub zawodowi.

IV. Czynniki niepromowania z równoczesnym wydaleniem ucznia ze szkoły:

1) Świadome przeciwdziałanie poczynaniom wychowawczym szkoły i ocena nieodpowiednia z zachowania się.

2) Zupełny brak sprawności umysłowej.

R. P. może chwycić się tego środka tylko w ostateczności i w uzasadnionem przekonaniu, iż dalszy pobyt ucznia w szkole nie tylko go nie poprawi, lecz spowoduje istotną szkodę dla społeczności szkolnej.

Zgodnie z powyższymi zasadami promowania i wpływającymi z nich wnioskami, nie należy zasadniczo promować uczniów z zastrzeżeniem z pewnego przedmiotu, t. zn. z jedną oceną niedostateczną bez względu na przedmiot nauczania.

Wobec jednak wyjątkowych i uzasadnionych wątpliwości Rady Pedagogicznej, czy niepromowanie ucznia będzie z korzyścią dla niego samego lub reszty zespołu klasowego, winno się w ograniczonych przypadkach promować ucznia z jedną oceną niedostateczną pod następującymi warunkami:

1) Jeśli uczeń wykaże luki w opanowaniu materiału, wynikłe z okoliczności przypadkowych, jak np. czasowa niedyspozycja zdrowotna, okresowy spadek zdolności w wieku dojrzewania, chwilowe przeszkody rodzinne lub osobiste, — przy dobrym uzdolnieniu i ogólnej sprawności umysłowej, zasadniczo zadowolającej pracy i ocenie bardzo dobrej z zachowania się.

2) Uczeń może być promowany z zastrzeżeniem, jeśli ocenę niedostateczną otrzymuje z przedmiotu jednej grupy, np. humanistycznej, a zarazem wykaże się oceną bardzo dobrą lub dobrą z kilku przedmiotów drugiej grupy, np. matematyczno-przyrodniczej. Nie może zaś być uczeń promowany, jeśli oceny bardzo dobre i dobre otrzyma z przedmiotów tej samej grupy, w której otrzymał jedną ocenę niedostateczną.

Rada Pedagogiczna może promować ucznia z zastrzeżeniem z jednego przedmiotu w uzasadnionem przekonaniu, że uczeń dzięki wrodzonemu uzdolnieniu, twórczej aktywności i zamiłowaniu do pracy uzupełni luki w pierwszej połowie następnego roku szkolnego.

3) Nie może być promowany z zastrzeżeniem uczeń, który:

- a) otrzymał ocenę niedostateczną z języka państwowego lub języka nauczania,
- b) wykazuje w danym przedmiocie braki podstawowe, np. w matematyce nieznanomość działań arytmetycznych, w fizyce i przyrodoznawstwie — brak podstawowej sprawności laboratoryjnej,
- c) otrzymał z danego przedmiotu ocenę niedostateczną przez trzy pierwsze okresy konferencyjne,
- d) wykazywał przez rok szkolny rażące lekceważenie przedmiotu,
- e) otrzymał na poprzednim świadectwie rocznem ocenę niedostateczną z tego samego przedmiotu, lub jeśli tego samego przedmiotu niema w klasie następnej.

Wskazania powyższe nie dotyczą promowania ucznia do kl. IV gimnazjum nowego ustroju w myśl § 84 Statutu Gimnazjum Państwowego.

W zakończeniu należy uwydatnić istotną i odpowiedzialną rolę dyrektora szkoły przy ustalaniu klasyfikacji i promocji młodzieży

Udział jego w tych pracach wyraża się:

- 1) w dokładnem poznaniu struktury psychicznej każdego nauczyciela, w szczególności jego odpowiedzialności intelektualnej i charakterowej, sumienności i stałości, ustosunkowania się do młodzieży oraz skali wymagań;
- 2) w wyrobieniu w nauczycielach możliwie najlepszego zrozumienia wymagań pedagogiki i dydaktyki przez roztoczenie nad nimi opieki pedagogicznej i dydaktycznej;
- 3) w dokładnem rozjentowaniu się w poziomie naukowym i wychowawczym zespołów klasowych — drogą częstych hospitacji lekcyj nauczycielskich i współpracy z opiekunami organizacji szkolnych;
- 4) w ustalaniu ogólnej linii klasyfikacyjnej — szczególnie surowej lub łagodnej — w uwzględnieniu specyficznych warunków rozwoju psychicznego i warunków pracy zespołu;
- 5) w ingerencji czynnej podczas klasyfikacji w razie uzasadnionej wątpliwości co do stopnia obiektywności nauczyciela — ale w ramach przepisów szkolnych.

Wyłuszczone zasady klasyfikacji i promocji niewątpliwie w pewnym stopniu rygorystyczne i w niektórych przypadkach uciążliwe dla młodzieży, mają jednak tę zaletę, że sprawiedliwie i celowo oceniają wysiłki młodzieży, ułatwiają pracę szkolną nauczyciela, a przede wszystkim pozwalają szkole skutecznie realizować ducha reformy szkolnictwa i naczelnne wskazania programu w zakresie wychowania i nauczania młodzieży dla dobra społeczeństwa i Państwa.

Ze spostrzeżeń nad realizacją nowych programów w gimnazjum.

REJONOWA KONFERENCJA NAUCZYCIELI HISTORJI

Sprawozdanie sekcji dydaktycznej Poleskiego Towarzystwa Historycznego w Brześciu n.B.

W dniach 27 i 28 listopada 1934 r. odbyła się w Białymstoku konferencja metodyczna nauczycieli historji szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich okręgu brzeskiego. Na konferencję powyższą przybyły 44 osoby. Przewodniczył Pan Wizytator Tatomir. W konferencji uczestniczyli z ramienia Ministerstwa W. R. i O. P. Pan Jan Kozicki, Wizytator Ministerjalny i Pani Dr. Halina Mrozowska, Instruktor Ministerjalna.

Konferencja miała kontynuować pracę, rozpoczętą w Brześciu n.B. w marcu b. r. Treść jej pozostawała zatem w związku z wynikami obrad brzeskich i wysuniętymi wówczas postulatami. Zamiarem organizatorów było skupienie obrad na niewielu, najbardziej piekących w naszym okręgu zagadnieniach. Szło również o to, aby w wyniku dyskusji ustalić pewne wnioski, jako obowiązujące w pracy szkolnej. Cel powyższy został naogół osiągnięty. Na planie pierwszym znalazły się zagadnienia, związane z programem klasy I-szej.

Konferencja obejmowała trzy lekcje pokazowe. Lekcja w klasie I-szej miała jako temat: Upadek niepodległości Grecji. Lekcja w klasie II-giej (życie gospodarcze za czasów Kazimierza Wielkiego) była pokazem pracy zespołowej uczniów. Lekcja w klasie VIII-mej (podstawy ustroju społeczno-gospodarczego) oparta była na wynikach pracy uczniów w pracowni historycznej. Ponadto wygłoszono trzy referaty: 1) Realizacja programu historji w klasie II-giej, 2) Obraz i mapa w nauczaniu historji, 3) Pracownia historyczna w szkole.

W wyniku dyskusji nad lekcjami i referatami wysunięto szereg zagadnień aktualnych i ustalono następujące wytyczne:

a) Przez samodzielną pracę uczniów należy rozumieć samodzielność myślenia i rozumowania na podstawie danego materiału. Nie można na stopniu gimnazjalnym wymagać od uczniów samodzielnej pracy naukowej. Praca uczniów nad rozwiązaniem pewnych zagadnień i włączeniem ich w łańcuch historyczny, wnioskowanie na podstawie mapy i obrazu jest już pewną formą samodzielnej pracy. Samodzielna praca uczniów wymaga z ich strony dużej aktywności na lekcji. Zewnętrznym (fizycznym) formom tej aktywności, o ile nie przekraczają one pewnych granic, nie należy przeciwdziałać, gdyż istnieje niebezpieczeństwo zahamowania samej aktywności myślenia.

b) Praca zespołowa uczniów winna oprzeć się na zainteresowaniach uczniów i na indywidualizacji ich pracy. Należy się wystrzegać mechanicznego podziału klasy na zespoły. Wyniki, uzyskane przez poszczególne zespoły, winny stać się, po należytem wspólnem opracowaniu, własnością całej klasy.

c) Przy omawianiu sprawy metody nauczania zwrócono uwagę na niebezpieczeństwo zbyt inowacyjnej metody. Należy raczej zadowolnić się prostszymi, dobrze wypróbowanymi, metodami, aniżeli stosować metody nieprzygotowane gruntownie i w danym wypadku niewłaściwe. Wybór odpowiedniej metody winien być dostatecznie obmyślony i oprzeć się na stopniu zaawansowania uczniów w tych czy innych formach pracy, wreszcie na materiale nauczania i na stopniu przygotowania nauczyciela.

d) Notatki historyczne należy traktować jako poważną pomoc w nauce. Są one pomostem między pracą szkolną a domową. Zgodzono się na to, że forma stosowania notatki historycznej jest rzeczą indywidualną, zależną od nauczyciela i uczniów. Wypowiedziano się przeciwko szablonowości i używaniu notatek li tylko do zapisywania konwencjonalnych planów lekcyjnych. Należyte prowadzone notatki historyczne mogą w zupełności zastąpić stosowane jeszcze tu i ówdzie wypracowania historyczne, t. zw. klasówki. W każdym razie lepiej nie wprowadzać żadnych zeszytów przy nauczaniu historii, aniżeli stosować zeszyty, które nic istotnie uczniom nie dają, nie są przez nich cenione, albo zgoła źle są prowadzone.

e) Obraz oraz mapę należy wciągnąć do stałego warsztatu pracy uczniów. Stwierdzono konieczność używania przez uczniów obok tablic podanych w podręczniku oraz map ściennych również atlasów historycznych lub mapek podręcznych. Sprawę tę wysunięto jako postulat pod adresem rodziców oraz dyrekcji szkół. Zwrócono uwagę na konieczność stałego korzystania przy nauczaniu w klasie odpowiednich części materiału z mapy fizycznej.

f) Specjalne zainteresowanie wywołała sprawa pracowni historycznej. Wysłunięto na pierwszy plan zagadnienie klasy-pracowni. Sprawa ta wymaga należytego przemyślenia i przeprowadzenia. Jako postulat zasadniczy podkreślono konieczność korzystania z pracowni na lekcjach. Ta metoda jednak wymaga pewnych zmian w organizacji całej pracy szkolnej i o tem należy pamiętać. Zwrócono uwagę na konieczność stopniowego wdrażania uczniów do korzystania z pracowni historycznej oraz na należytą jej organizację. W końcu wskazano na konieczność odmiennego traktowania tego zagadnienia w nowym gimnazjum.

Na marginesie tej sprawy wywiązała się ciekawa dyskusja nad zagadnieniem pedagogicznym ogólniejszej natury, mianowicie nad kwestją stałego prowadzenia uczniów w godzinach popołudniowych do szkoły, co w niektórych szkołach stało się i ideałem i realizuje się w praktyce, nie bez stosowania, w dużym nieraz stopniu, moralnego przymusu. Ta nawiasowa dyskusja nie mogła, rzecz prosta, doprowadzić do pozytywnych wyników. W każdym jednak razie stwierdzono, że jest to problemat, wymagający gruntownego zbadania (m. in. także z punktu widzenia właściwości psychicznych młodzieży) i prób praktycznych, i że nie może on być wogóle rozwiązany bez zgodnej współpracy szkoły z opieką domową uczniów.

Co do treści przyszłej konferencji, mającej się odbyć w marcu b. r. w Brześciu n.B., wysunięto postulat, aby centralnem jej zagadnieniem stała się sprawa warsztatu pracy nauczyciela i uczniów. Ponadto zaproponowano zajęcie się

sprawą nauczania historii w szkole mniejszościowej, oraz zagadnieniem: pracowni historii w nowym gimnazjum.

Ostatnia konferencja wykazała dostatecznie, że tego rodzaju zjazdy i wspólne omawianie najżywotniejszych zagadnień dydaktycznych przyczyniają się do usprawnienia metod nauczania w terenie i ułatwiają realizację nowych programów.

Atmosfera pracy na konferencji była, jak i w roku ubiegłym, dobra, a w momentach odpoczynku i koleżeńskich herbatek istotnie miła.

Ze spostrzeżeń nad realizacją programów w szkołach zawodowych.

KONFERENCJA DYREKTORÓW I KIEROWNIKÓW WARSZTATÓW SZKÓŁ ZAWODOWYCH OKRĘGU SZKOLNEGO BRZEŚKIEGO.

Wspólny teren zainteresowań szkół rolniczych i szkół handlowych.

W ramach konferencji Dyrektorów i kierowników warsztatów szkół zawodowych odbyła się dnia 19.XI-1934 r. w Brześciu n.B. wspólna konferencja Dyrektorów szkół handlowych i rolniczych Okr. Szk. B. Przedmiotem konferencji było zagadnienie: wychowanie zawodowca-handlowca w małym ośrodku ze szczególnem uwzględnieniem handlu produktami rolniczymi.

Z toku rozważań i dyskusji nad powyższem zagadnieniem wysunęły się następujące tezy i postulaty:

1. W danym okresie bytu państwowego bardziej, niż kiedyindziej staje się aktualnem zagadnienie dostosowania pracy w szkole, a w szczególności w szkole zawodowej, do potrzeb życia gospodarczego i społecznego środowiska w obrębie działalności danej szkoły.

2. Warunki gospodarcze i społeczne na wschodnich kresach Polski wymagają, aby szkoły handlowe w małych ośrodkach miejskich kładły w nauczaniu i wychowywaniu młodzieży główny nacisk na znajomość handlu produktami rolnymi — szkoły rolnicze zaś zapoznawały swych uczniów z zasadami handlu i organizacją zbytu produktów gospodarstwa rolnego.

3. W związku z tem winien być w nauczaniu towaroznawstwa w szkołach handlowych odpowiednio zorganizowany dział rolniczy: w tym też celu winny być wyzyskane najbliższej położone szkoły rolnicze i wzorowe gospodarstwa jako warsztaty produkcji rolnej, a miejscowe spółdzielnie rolnicze jako teren praktyk dla uczniów i absolwentów. W parze z wykształcającymi

zawodowca winno iść przygotowanie do pracy społecznej, tak, aby handlowiec produktami rolnymi był równocześnie pionierem kultury i postępu rolniczego na wsi.

4. Tak przysposobieni absolwenci szkół handlowych znajdą odpowiedni teren pracy w organizującym się przy związkach rolniczych handlu produktami rolniczymi, wychowankowie zaś szkół rolniczych będą przygotowani do organizowania zbytu swych produktów z pominięciem dotychczas stosowanego wyzysku handlarzy-pośredników.

5. Absolwenci niższych szkół rolniczych, wykazujący zamiłowanie i uzdolnienia do handlu, winni być kierowani na studia w tym kierunku do szkół handlowych.

6. Szkoły handlowe i rolnicze winny utrzymywać ścisły i stały związek z odpowiednimi organizacjami i instytucjami gospodarczymi, aby z jednej strony móc dostosowywać działalność szkoły do bieżących potrzeb i wymagań życia gospodarczego, z drugiej strony powodować, aby organizacje w interesie przez siebie prowadzonej akcji zatrudniały absolwentów szkół oraz ułatwiały kształcenie w szkołach handlowych i rolniczych odpowiednich zawodowców przez dobór młodzieży i pomoc materialną w studiach.

B

**Stan opieki młodzieży szkół średnich
O. S. B. nad szkołami powszechnymi
Polesia.**

L. p.	Miejscowość	Z A K Ł A D	Przybliżona ilość uczniów	Obejmuje opiekę nad szkołą powsz.
1	Brześć n.B.	gimnazjum państw. im. R. Traugutta	500	3 kl. p.s.p. w Leninie, gm. tejże, pow. łuniniecki
2	„	gimnazjum pryw. P. M. S.	250	2 kl. p.s.p. w Milewiczach, gm. Lenin, pow. łuniniecki
3	„	gimnazjum pryw. im. Niemcewicza	200	1 kl. p.sp. w Podręczu, gm. i pow. Kamień-Kosz.
4	Kobryń	gimnazjum państw. im. R. Rodziewiczówny	220	2 kl. p.s.p. w Karasimie, gm. Soszyczno, pow. Kamień-Kosz.
5	Łuniniec	gimnazjum państw. im. W. Jagiełły		1 kl. p. s. p. w Krasnej Woli; gm. Łachwa, pow. Łuniniec
6	Pińsk	gimnazjum państw. im.	500	1 kl. p.s.p. w Florowie, gm. Łachwa, pow. łuniniecki
7	„	gimnazjum pryw. „Tarbut“	250	1 kl. p.s.p. w Bereźniakach, gm. Lenin, pow. Łuniniec
8	„	gimnazjum pryw. Czczykówny	180	1 kl. p.s.p. w Wielkim-Lesie, gm. Lenin, pow. łuniniecki
9	Prużana	gimnazjum państw. im. A. Mickiewicza	200	1 kl. p.s.p. w Stobychówce, gm. Soszyczno, pow. kozyrski

10	Białystok	gimnazjum państw. im. Zygmunta Augusta	400	1 kl. p.s.p. w Bud- kach Wojtk., gm. Be- rezów, pow. stoliń- skiego
11	„	gimnazjum państw. im. Marsz. Pił- sudskiego	250	2 kl. p.s.p. w Du- żem Maliszewie, gm. Dawidgródek, pow. stoliński
12	„	gimnazjum państw. żeńskie im. A. Ja- błonowskiej	400	1 kl. p.s.p. w Glin- nem, gm. Berezów, pow. stoliński
13	„	gimnazjum pryw. „Tarbut“	300	1 kl. p.s.p. w Futo- rach Merlińskich I, gm. Dawidgródek, pow. stoliński
14	„	gimnazjum pryw. Zeligmana	250	1 kl. p.s.p. w Futo- rach Merlińskich II, gm. Dawidgródek, pow. stoliński
15	„	gimnazjum pryw. Druskina	250	1 kl. p.s.p. w Bieżo- wie, gm. Berezów, pow. stoliński
16	„	gimnazjum pryw. Gutmana	200	1 kl. p.s.p. w Bere- zowie, gm. tejże, pow. stoliński
17	„	gimnazjum pryw. T-wa Rozp. Ośw. wśr. Żyd.	200	1 kl. p.s.p. w Koł- kach, gm. Berezów, pow. stoliński
18	„	państw. seminarjum naucz. męskie i żeń- skie	60 + 60	1 kl. p.s.p. w Droz- dyniu, gm. Berezów, pow. stoliński
19	Bielsk Podl.	gimnazjum państw. im. T. Kościuszki	200	2 kl. p.s.p. w Gau- rylczycach, gm. Cz- czewicze, pow. łuni- niecki
20	Drohiczyn n/B.	gimnazjum państw. im. J. I. Kraszew- skiego	200	1 kl. p.s.p. w Zapru- dziu, gm. Soszyczno, pow. koszyrski
21	„	pryw. gimnazjum Ks. Biskupa Pińsk.	200	2 kl. p.s.p. w Łyczy- nach, gm. Soszyczno, pow. koszyrski

22	Grajewo	gimnazjum państw. im. M. Kopernika	200	2 kl. p. s. p. w Ho- cku, gm. Czuczewi- cze, pow. łuniniecki
23	Łomża	gimnazjum państw. im. T. Kościuszki męsk.	350	1 kl. p.s.p. w Ku- pieli, gm. Berezów, pow. stoliński
24	„	gimnazjum państw. im. M. Konopni- ckiej żeńsk.	280	2 kl. p.s.p. w Wojt- kiewiczach, gm. Be- rezów, pow. stoliński
25	„	państw. seminarjum naucz.	50	1 kl. p.s.p. w Łut- kach, gm. Berezów, pow. stoliński
26	Ostrołęka	państw. gimnazjum im. St. Leszczyń- skiego	250	2 kl. p. s. p. w We- łucie, gm. Czuczewi- cze, pow. łuniniecki
27	Ostrów- Mazow.	państw. gimnazjum im. Prez. I. Mości- ckiego	250	2 kl. p. s. p. w Hry- cynowiczach, gm. Le- nin, pow. łuniniecki
28	Różany- stok	gimnazjum pryw. Ks.Ks. Salezjanów	250	1 kl. p.s.p. Czereba- sowo, gm. Łachwa, pow. łuniniecki
29	Brześć n.B.	koeduk. szkoła handl. Pol. T-wa Ośw. Zawod.		3 kl.p.s.p. Różan-Wiel ki, gm. Czuczewicze, pow. łuniniecki
30	„	szkoła techniczna im. Marsz. Piłsud- skiego		1 kl. p.s.p. Redygie rowo, gm. Łachwa, pow. łuniniecki
31	Białystok	koeduk. szkoła handl. T-wa Krzew. Wied- zy Handl. i Eko- nomicznej		1 kl. p.s.p. Mielniki Rzeczyckie, gm. Chocieszów, pow. koszyrski
32	„	państw. szkoła przem. żeńska		1 kl.p.s.p. Wabruska, gm. Wielki Obzyr, pow. koszyrski
33	Kosów- Pol.	koeduk. szkoła handl. T-wa Szerz. Wiedzy Zawod.		1 kl. p.s.p. w Chra- puniu, gm. Berezów, pow. stoliński

34	Lomża	koeduk. szkoła handl. P. M. S.	2 kl. Borsukowo, gm. Łachwa, pow. łuniniecki
35	„	państw. szkoła przemysłu leśnego	1 kl. p.s.p. w Zaprosiu, gm. Lenin, pow. łuniniecki
36	Pińsk	szkoła handlowa Artura Aschera	2 kl. p.s.p. Ordami- cze, gm. Dawidgródek, pow. stolinski

Spis szkół O.S. Poznańskiego, które objęły opieką swojej młodzieży, najuboższą działwę szkół powszechnych O.S.B., ukaże się w następnych numerach „Dziennika Urzędowego“.

Z oświaty pozaszkolnej

BIBLIOTEKARSTWO I CZYTELNICTWO.

I.

U PODSTAW AKCJI BIBLIOTECZNEJ W OKRĘGU SZKOLNYM BBRZESKIM.

Na początku sezonu oświatowego 1933-34 punktem wyjścia akcji bibliotecznej Okręgu był stan księgozbiorów, który charakteryzuje poniższa tabela, opracowana na podstawie danych statystycznych, zamieszczonych w wydawnictwie Min. W. R i O. P. z r. 1932 p.t. Biblioteki oświatowe. Statystyka ta, uzupełniona niewątpliwym przypiływem zewidencjonowanym przedstawia się, jak następuje:

Tabela stanu bibliotecznego wraz z zapotrzebowaniem na najbliższą przyszłość w Okr. Szk. Brzeskim, w/g obwodów z wydzieleniem Brześcia i Pińska:

L. p.	OBWÓD	Liczba mieszkańców	Księgozbiory polskie		Liczba mieszkańców na tom pol.	Potrzeba tomów, aby na 20 miesz. przypadał 1 ks. polska
			Bibliotek	Tomów		
1	Białystok					
	a) miasto	90507	11	23132	3,8	
	b) wieś	234584	44	13860	16,2	
2	Bielsk-Podl.	202282	16	15324	13,0	
3	Łomża	233080	61	32113	7,0	
4	Ostrołęka	201235	28	10806	19,5	
5	Sokołka	103264	20	3289	31,0	1874
	woj. Białostockie	1054952	180	98524	10,6	1874
6	Brześć					
	a) miasto	47812	10	19724	2,0	
	b) powiat	166135	2	401	414,0	7905
7	Drohiczyń	96335	16	2224	43,0	2622
8	Kamień-Kosz.	95032	8	3311	28,0	1440
9	Kobryń	113729	11	4051	28,0	1635
10	Kosów-Pol.	88604	3	1943	45,0	2487
11	Luniniec	107164	22	5813	18,0	
12	Pińsk	184315	10	11252	16,0	
13	Prużana	108000	7	6039	17,0	
14	Stolin	124325	4	3035	40,0	3181
	woj. Poleskie	1131151	93	57803	19,0	19270
	Okręg	2196403	273	15637	13,9	21144

Wnioski płynące z zestawienia:

Tabela powyższa wskazuje, że stan posiadania bibliotecznego pod względem ilościowym jest w Białostocczyźnie dwukrotnie, a na Polesiu czterokrotnie niższy jak norma państwowa ogólnopolska*). Nie to tylko wydaje się niepokojącym, ale również rozpiętość pomiędzy poszczególnymi obwodami, dochodząca w obwodzie Brześć-powiat do zastraszającej normy 414 mieszkańców na 1 tom książki polskiej, a w siedmiu powiatach przekraczająca 20 mieszkańców na tom.

Obok słabego nasilenia książką wogóle i rozpiętości między obwodami, uderza nas w tabelce również ogromna rozpiętość między miastem a wsią, wyrażona między in. w dwu wyodrębnionych miastach Białymstoku i Brześcia, obok niewyodrębnionych miast Łomży i Pińska, w końcu, co na specjalny akcent zasługuje, że najsłabsze nasilenie książką ma miejsce w najbardziej zagro-

*) t.j. 5 tomów książki na 1 mieszkańca.

żonych powiatach województwa poleskiego i to powiatach przygranicznych oraz zagrożonych społecznie i narodowościowo.

Zgrubsza biorąc, wysunęliśmy na podstawie tabeli wnioski, dotyczące stanu ilościowego. Stan jakościowy, a więc dobór książek, ich przydatność dla środowiska, czytelnictwo wyrażone w częstotliwości wypożyczeń na książkę i na czytelnika, stosunek czytających do ogółu mieszkańców, oraz strona organizacyjna biblioteczki w punkcie i w centrali, trudniejsze są do ujęcia od strony Okręgu.

Zmobilizowanie środków materialnych i instrukcyjnych w Okręgu:

Stan ilościowy — uprzednio scharakteryzowany — pobudził do zmobilizowania w Okręgu tych środków, które w warunkach obecnych wydawały się możliwe do osiągnięcia.

Środki te zestawimy poniżej od strony możliwości materialnych i instrukcyjnych.

1. Strona materialna:

W zakresie podstaw materialnych należy wymienić:

a) pomoc państwową, b) pomoc samorządową i c) samopomoc.

a) Pomoc państwowa:

Z funduszy państwowych Okręg Szkolny Brzeski uzyskał na podstawie przedstawionego planu bibliotecznego 5.000 zł. na książki biblioteczne i 2.467,60 zł. na zakup central bibliotecznych. Pomoc powyższa dawała Okręgowi moralną podstawę celowości zapoczątkowanego przedsięwzięcia, jak również była zachętą do wystąpienia z inicjatywą w samorządach.

b) Pomoc samorządowa:

W tym wypadku chodziło o zjednanie dla akcji bibliotecznej przede wszystkim samorządów najbardziej pod względem bibliotecznym upośledzonych powiatów, a dopiero na planie dalszym powiatów innych. Argumenty jak: niedostateczny stan ilościowy wydatny rabat przy scentralizowaniu zakupów, subwencja Ministerstwa W. R. i O. P., zapewnienie należytej organizacji, opłacanie techniczne i opieka zapewniona księgozbiorem przez czynniki szkolne, przekonały samorzady o potrzebie współdziałania z Okręgiem na odcinku bibliotecznym.

To też zgłosiły swój akces następujące samorzady:

1) Brześć	w ramach zł.	2.000.—
2) Białystok	“	zł. 150.—
3) Bielsk	“	zł. 600.—
4) Drohiczyn	“	zł. 400.—
5) Kamień-Kosz.	“	zł. 300.—
6) Kobryń	“	zł. 400.—
7) Łuniniec	“	zł. 2.000.—
8) Stolin	“	zł. 1.000.—
9) Sokółka	“	zł. 600.—
10) Wysokie-Maz.	“	zł. 150.—
Razem		zł. 7.600.—

c) Samopomoc:

Wreszcie trzecim skolej współczynnikiem materjalnym akcji bibliotecznej była samopomoc i to tak w Okręgu, jak i w obwodach i punktach oświatowych.

Składała się na nią bezinteresowna praca nauczycielstwa szkół powszechnych miasta Brześcia n.B., dalej praca Władz Szkolnych I instancji, wkońcu wysiłek nauczycielstwa w punktach oświatowych.

Dla zilustrowania bezinteresownego wysiłku nauczycielstwa w zakresie opracowania bibliotek w ramach wyżej wyszczególnionych kwot niech posłuży fakt, że przez 3 miesiące od 12 do 15 nauczycieli przychodziło codziennie po zajęciach służbowych (na 2—4 godziny), aby przy współudziale instruktorów okręgowych dokonać technicznego opracowania księgozbiorów.

Tę ofiarną i ideową pracę należy specjalnie podkreślić.

Stanowi ona dowód pozytywnego ustosunkowania się nauczycielstwa do pracy oświatowo-pozaszkolnej.

2. Strona instrukcyjna:

Za podstawę wytycznych, planu i wykonania pierwszego etapu wzięte zostały doświadczenia, publikacje i pomoce techniczne Poradni Bibliotecznej Warszawskiego Związku Wyd. i Księg. Rz. P., oparte na wzorach przyjętych w zachodniej Europie.

Specjalnie pożyteczny okazał się Katalog informacyjny p. t. „Książka w bibliotece” — wydany w roku bież. przez Poradnię z zasiłku Ministerstwa W. R. i O. P.

Obwody i punkty oświatowe otrzymały najogólniejszą instrukcję w kierunku zajęcia się sprawami bibliotecznymi, według wytycznych:

a) podjęcie inicjatywy bibliotecznej w myśl założeń ideowych ogólnooświatowych,

b) wzięcie pod uwagę planu rozwoju czytelnictwa, któryby uwzględniał:

organizację prac bibliotecznych, według wzorów Poradni Bibliotecznej (centrale, komplety ruchome i biblioteki stałe, księga inwentarzowa i ubytków, katalog kartkowy w oparciu o działy i alfabetyczny porządek autorów, karty książki i czytelnika, zestawienia końcowe statystyczne).

scalanie mniejszych bibliotek kilku i kilkudziesięciotomowych.

propaganda pożytecznej książki,

konkursy dobrego czytania.

samokształcenie się młodzieży (Uniwersytet korespondencyjny, kursy korespondencyjne Staszica).

II.

DOBÓR KSIĘGOZBIORU:

Wyżej wspomniane wydawnictwo p. t. „Książka w bibliotece” oraz znajomość potrzeb wsi i miast, objętych planem bibliotecznym, pozwoliły zwalczyć trudności, związane z doбором książek, jak: przystosowanie ich do zainteresowań czytelnika i podstaw ideowych pracy oświatowej wogółem.

Na 5053 zakupionych woluminów stan ilościowy poszczególnych działów przedstawia się jak następuje: beletrystyka (B)* zajmuje 57,64%. Powieści i opowiadania dla dzieci i młodzieży (M) — 20,64%, Spółdzielczość (334) — 0,18%, Opieka społeczna, stowarzyszenia i org. młodzieży (361—368—369) — 0,44%. Wychowanie i nauczanie (37) — 1,4%. Higjena — ratownictwo—anatomja (61) — 2,9%. Gospodarstwo wiejskie (63) — 10,76%. Organizacja handlu—komunikacja (65) — 0,17%. Technika—roboty (66) — 0,8%. Pamiętniki—autobiografje—szkice historyczno-obyczajowe (900) — 1,33%. Geografja—krajoznawstwo—podróżnictwo (91) — 1,87%. Życiorysy (92) — 1,87%.

Razem więc beletrystyka i dział młodzieżowy zajmują 78,28%, dział naukowy zaś 21,72%.

Cena księgozbioru:

Wyżej podany zbiór książek kosztował zł. 9.737,97, co wynosi przeciętnie za jedną książkę bez oprawy zł. 1,92.

Na ten korzystny stan rzeczy złożyły się następujące przyczyny:

a) wyzyskanie w ramach ponad 10% książek Taniego Tygodnia Książki, który dał obniżki cen, sięgające do 50% poniżej normalnej ceny kupa (katalogowej).

b) wydatny rabat uzyskany przez scentralizowanie zakupów,

c) dodatkowa bonifikata rachunków.

Rabat i bonifikata obniżyły cenę zakupu razem około 30%.

Scentralizowanie zakupów pozwoliło pozatem korzystać z kilkumiesięcznego kredytu, co przy trudnościach finansowych, w jakich znajdują się samorządy, było poważną ulgą dla samorządów, partycypujących w kosztach nabywania księgozbiorów.

Oprawa książek:

Oprawa książek dokonana została na miejscu w Brześciu u dwu przedsiębiorców, z których jeden to instytucja społeczna, zakupująca dla swych członków książki do biblioteki własnej z czystego zysku na opravach.

Cechy oprawy: grzbiety i rogi książki oprawne w surówkę pochodzenia polskiego, szycie podwójne, tasiemka do zakładania kartek, trwałość i solidność wykonania.

Cena za wolumin do 100 stron wynosi — 50 gr., ponad 100 stron — 60 groszy.

Podział na komplety:

W warunkach poważnego braku książek, jak to ma miejsce w Okręgu Przeskim, najlepiej spełnić może książka swoją rolę przez umożliwienie jej dotarcia do jaknajwiększej liczby czytelników. Warunek ten, przy stosunkowo małej liczbie książek — może być spełniony przez umieszczenie książki w małych wędrownych lub ruchomych kompletach.

Przy podziale na komplety wzięto pod uwagę założenie, że w warunkach terenowych, zwłaszcza Polesia, zbyt częste zmiany kompletów są niemożli-

*) Liczby i litery w nawiasie oznaczają numer działu według systemu dziesiętnego.

we, zatem komplet pod względem wielkości powinien umożliwić pozostawienie go w jednym miejscu przynajmniej 1 rok.

80-tomowy komplet zdaje się czynić zadość powyższemu wymogowi, stąd też utworzonych zostało 63 kompletów o doborze procentowym książek z różnych działów w przybliżonym stosunku do doboru całej masy książek.

Komplety opracowane zostały technicznie i umieszczone w odpowiedniej szafce.

Techniczne opracowanie kompletów:

Na techniczne opracowanie kompletów złożyły się:

1) Wpisanie każdej książki do inwentarza bibliotecznego z wpisaniem odpowiedniego numeru inwentarzowego w książce w środku pieczęci.

2) Dobór kompletu z masy książek według przyjętych zasad, ułożenie według autorów w działach.

3) Opracowanie katalogu ściennego dla czytelników w/g alfabetu.

4) Ułożenie książek w/g wielkości i ponumerowanie kolejne od 1 - 80.

5) Wpisanie kolejnych numerów w komplecie bibliotecznym:

a) na grzbietach książek,

b) wewnątrz książki,

c) do karty książki,

d) do kart katalogu działowego i alfabetycznego przy centrali.

6) Ułożenie na dwu tablicach t. zw. katalogu obrazkowego wraz z regulaminem.

7) Zaopatrzenie poszczególnych książek w pieczęcie centrali bibliotecznej.

8) Opracowanie kart książek.

Do każdego kompletu zostały pozatem dołączone karty książki w ilości 120 egzemplarzy, 100 kart czytelnika oraz instrukcja dla punktu bibliotecznego.

Szafki do kompletów bibliotecznych:

Szafki do kompletów bibliotecznych zbudowane są dość prosto i trwałe. Posiadają wymiary: 1,05 x 0,80 x 0,28 m. Są dwudrzwiowe, z drzewa sosnowego i ściany tylnej z dykty, wewnątrz o trzech półkach ruchomych, szufladzie wewnętrznej na akta, z kieszonkami do katalogu ściennego i tablic propagandowych.

Zewnętrznie bejcowane i nieco politurowane, posiadają zameczek, zawiasy i t. p.

Cena za sztukę wynosi 13,26 zł.

Przybliżony koszt biblioteczki 80-tomowej:

Cena biblioteczki 80-tomowej wynosi zł. 214.— Składają się na nią następujące sumy:

a) 80 książek po zł. 1,92	zł. 153,60
b) oprawy w masie po 0,46 zł. za książkę	“ 36,80
c) 1 szafka	“ 13,26
d) druki do technicznego opracowania	“ 4,52
e) inne: 2 katalogi obrazkowe, 1 katalog alfabetyczny regulamin, instrukcja i t. p.	“ 5,82

Razem zł. 214.—

Powyższa wyjątkowo niska cena biblioteczek, poza wymienioną już obniżką cen książek, niskością cen druków bibliotecznych, szafek i innych pomocy, tłumaczy się również wspomnianą uprzednio bezinteresowną pracą naukowców.

Rozdział kompletów pomiędzy obwody szkolne:

Poszczególne obwody, w zależności od współdziałania samorządów w akcji bibliotecznej, otrzymały komplety według następującego rozdzielnika:

Obwód Brześć	14	biblioteczek	po	80	tomów,	t.j.	1120	tomów
„ Łuniniec	14	„	„	80	„	„	1120	„
„ Stolin	7	„	„	80	„	„	560	„
„ Sokółka	5	„	„	80	„	„	400	„
„ Drohiczyn	4	„	„	80	„	„	320	„
„ Bielsk	5	„	„	80	„	„	400	„
„ Kobryń	4	„	„	80	„	„	320	„
„ Kamień-K.	4	„	„	80	„	„	320	„
„ Białystok	3	„	„	80	„	„	240	„
„ Kosów-P.	1	„	„	80	„	„	80	„
„ Prużana	1	„	„	80	„	„	80	„
„ Pińsk	1	„	„	80	„	„	80	„
Razem	63	biblioteczek	po	80	tomów,	t.j.	5040	tomów

Centrala biblioteczna:

Obok rozesyłanych kompletów we wszystkich obwodach szkolnych w Okręgu zostały zapoczątkowane centrale biblioteczne.

Zadaniem centrali bibliotecznej jest utrzymywanie stałej opieki nad księgozbiorami, znajdującymi się na terenie obwodu przez czuwanie nad racjonalnym rozmieszczeniem sieci bibliotecznej, realizowanie założeń instrukcyjnych, podanych już uprzednio, ewidencjonowanie ruchu książki i czytelnictwa w obwodzie, pomoc w technicznym opracowaniu księgozbiorów i t. p.

Dla wykonania tych zadań obwody szkolne otrzymały księgi inwentarza bibliotecznego i ubytków po 3000 kart katalogu reklamowego, po 1500 kart katalogu działowego, po 1500 kart kontroli książki i tyleż kart czytelnika, 1500 kart kontroli książki przy centrali, 120 kart rozdzielnicy kłanrowych i 60 kart rozdzielnicy działowych, po 2—6 klamer katalogowych, 1—2 pudełko do katalogu działowego i 1—2 pudełko na karty książki przy centrali.

Centrale są zapoczątkowane w ramach przydzielonych każdemu obwodowi kompletów i mają być podstawą dalszej rozbudowy central, według wzorów podanych.

Zarówno w centralach, jak i kompletach chodziłoby o to, by myśl planowego i racjonalnego rozbudowywania, względnie prowadzenia akcji bibliotecznej w Okręgu nie uległa spaceniu, a przeciwnie, aby stała się podstawą również i dla bibliotek innych, to też w związku z uruchomieniem kompletów i central jest przewidziany kurs bibliotekarski dla kierowników central bibliotecznych i kompletów bibliotecznych.

III.

UWAGI I INFORMACJE KOŃCOWE:

Zasadnicza rola książki:

Książka od strony działacza oświatowo-społecznego i gospodarczego ułatwia ofenzywę, daje możność zorientowania się w przejawach życia kulturalnego i gospodarczego, ułatwia przystosowanie się do zmiennych coraz warunków bytowania, rozszerza horyzonty, a co najważniejsze pozwala na należyte wyzyskanie precyzyjnego i niesłychanie doniosłego narzędzia, jakim jest sztuka czytania.

Od strony nauczyciela książka współdziała w utrzymaniu zdobytych przez szkołę pozycji — broni przed klęską powrotnego analfabetyzmu.

Zasadnicza trudność bibliotekarza:

Przekonanie o potrzebie książki w kołach oświatowców i działaczy społecznych jest powszechne. Gorzej natomiast sprawa przedstawia się, jeśli weźmiemy pod uwagę moment uzyskania książki — nabycia jej — puszczenia w ruch, aby rolę swą należycie spełniła.

Tutaj natrafia się na zasadnicze trudności, z których najważniejsze to: brak środków, rozpraszenie się wysiłków na odcinku bibliotecznym, brak planowości i wspólności poczynań, brak należytej organizacji i opracowania technicznego księgozbiorów istniejących, słaba propaganda książki, wkońcu od strony czytelnika — konsumenta bibliotecznego — słaba poczytność, jednostronność zainteresowań, nieumiejętność czytania książki.

Niesposób tutaj wyczerpać powyżej zgrubsza scharakteryzowane niedociągnięcia, czy zagadnienia biblioteczne, wymagające niewątpliwie gruntownego ujęcia i przedyskutowania — naświetleń teoretycznych, zestawień i uzasadnień liczbowych, jak również — co stanowi wyjątkowo cenny materiał — argumentów i ilustracji bezpośrednich pracowników bibliecznych, systemów małych kilkudziesięciotomowych i większych — rozumowanych — o setkach i tysiącach dzieł.

Zczasem znajdują się wypowiedzi i oddźwięki koncepcyj ogólnych, poruszanych na łamach Dziennika Urzędowego, wypowiedzi, rzucające nowe myśli i nowe możliwości.

Celem tych uwag sprawozdawczych jest poinformowanie pracowników bibliecznych o tych zaczątkowych poczynaniach, które mają zmierzać ku racjonalizowaniu wysiłków nad powiększeniem ilościowym i jakościowym stanu posiadania, które mają umożliwić znormalizowanie poczynań, wykazujących się dodatnimi wynikami bez specjalnych ambicji, czy pretensyj w kierunku wyłącności inicjatywy.

Chodzi tu o to, żeby dać pewne informacje zasadnicze, orientacyjne, które uchroniłyby przed szeregiem błędów zasadniczych, a zwłaszcza przed nadmiernym wyzyskiem czynników, współdziałających w kompletowaniu dzieł i księgozbiorów: księgarzy, introligatorów, stolarzy, drukarzy i t. p.

Konieczność inicjatywy indywidualnej:

Inicjatywa każdego pracownika bibliotecznego jest pożądana i konieczna w kierunku uprzedzania akcji planowej, wyzyskiwania środków miejscowych — łatwiej dostępnych — możliwości bardziej elastycznych, jak przy centralnem traktowaniu — a zwłaszcza, co znów najbardziej zasadnicze, chodzi o drobne, ale powszechne wysiłki, mogące dać w sumie znacznie większe rezultaty, aniżeli wysiłki central, przy najbardziej nawet sprzyjających warunkach.

Znany jest np. na terenie jednego z powiatów Okręgu fakt, który zmienił zasadniczo oblicze stanu bibliotecznego całego powiatu.

Oto jeden z wiejskich działaczy społecznych założył społeczną introligatornię, zapewniwszy jej dostawy większych partij książek do oprawy z sąsiedniego miasta. Z dochodów za oprawy nietylko, że zapewnił kilku bezrobotnym członkom organizacji społecznej utrzymanie, ale również skompletował bibliotekę, złożoną z ponad 1000 dzieł, która rozbita na komplety wędrownie obsługuje całą gminę.

1000 dzieł, np. przy stu tysiącach mieszkańców w powiecie, zasadniczo zmienia stan ilościowy liczby książek na 1 mieszkańca.

W innym wypadku, szczęśliwy pomysł nawiązania „stosunków bibliotecznych“ z dawnymi zamożnymi znajomymi w kierunku zaofiarowania miejscowości na Polesiu biblioteczki. Jeszcze w innym zwrócenie się do więźszych księgarń wydawniczych, wynalezienie zamożnego i wpływowego protektora, który specjalnie bibliotekzką interesuje się — zainicjowanie zbiórki książek — dnia książki polskiej, imprezy dochodowej na ten cel.

Oto kilka obrazków, charakteryzujących szerokie pole działania inicjatywy t. zw. pracownika punktu oświatowego, inicjatywy niezastąpionej przez żadną centralę biblioteczną.

Przyczynkiem, podkreślającym wagę inicjatywy poszczególnego pracownika bibliotecznego na odcinku stanu posiadania książkowego, niech będzie fakt, że, aby na Polesiu stan ilościowy księgozbiorów doprowadzić w chwili obecnej do normy dwukrotnie niższej, jak norma ogólnopolska, a mianowicie do normy 10 mieszkańców na 1 tom książki polskiej, potrzeba około 150.000 zł., czyli każdy powiat przeciętnie musiałyby złożyć około 17.000 zł. W Białostocczyźnie kwota potrzebna na ten cel w ośmiu powiatach wynosi 81.000 zł., t. j. na powiat ponad 10.000 zł.

Oczywiście, że takie kwoty w jednym roku, a nawet w kilku latach, są nieosiągalne ze strony samorządów — natomiast jest osiągalna na przestrzeni dwu, trzech lat norma 10 : 1 przy wysiłku powszechnym, choć drobnym, ogółu pracowników oświatowych.

Wnioski końcowe:

Jak z powyższego wynika, długa jeszcze przed nami droga, zanim osiągniemy normy ogólnopolskie, a jeszcze dłuższa, zanim dopniemy do normy zachodnio - europejskiej, ustalającej jeden tom książki na jednego mieszkańca. To też wyzyskanie wszelkich możliwych środków tak przez jednostkę, jak i centralę, na długo jeszcze ma szerokie możliwości zastosowania.

Ustawa biblioteczna, która prędzej czy później ukaże się, nie zwalczy i nie zlokalizuje trudności na przestrzeni roku. Poza tem uświadamiając sobie faktyczny stan biblioteczny oraz potrzeby na tym odcinku, musimy przystąpić ustawy bibliotecznej przygotować w myśl zasady „zanim ukaże się norma prawna pisana — musi zaistnieć rzeczywistość normę tę usprawiedliwiająca”.

E-m-s.

Z czasopism.

OBCHODY I UROCZYSTOŚCI

jako czynnik wychowania obywatelsko-państwowego.

W „Zrębie” Nr. 2/18 z roku 1934 znajdujemy artykuł Jerzego Ostrowskiego pod powyższym tytułem. Autor omawia w nim zagadnienie niewątpliwie aktualne i stanowiące ważny odcinek szkolnej pracy wychowawczej. Psychologiczne uzasadnienie obchodów uroczystości autor znajduje w fakcie zebrania się ludzi podobnie myślących i czujących oraz w silniejszym działaniu pewnych zewnętrznych form na masy, niż na jednostkę. W okresie niewoli, wobec nieznacznych możliwości twórczej pracy, obchody i uroczystości były pewnego rodzaju formą patriotycznego wyżycia się i dawały sposobność do budzenia uczuć obywatelskich szerokich mas. Było to w zasadzie pożyteczne, chociaż i wówczas środek ten mógł stać się niebezpiecznym, ponieważ, przenosił patriotyzm ze sfery czynu w sferę marzeń, a więc pewnego rodzaju sentymentalizmu, niepłodnego, a dającego złudne wrażenie dopełnionego czynu”.

Wyrobiło się pewne „odszytne” nastawienie do służby obywatelskiej, znajdujące wyraz nie w czynie, lecz tylko w estetycznym wzruszeniu: trwa ono do dziś, jakkolwiek warunki zmieniły się i obecnie życie wymaga pracy obywatelskiej w powszednim twórczym wysiłku dnia codziennego. Autor zaznacza, że istnieje w Polsce niewątpliwa „inflacja” frazeologii i szumnych słów, nie mających pokrycia w czynie, co może w konsekwencji spowodzić wewnętrzne zakłamanie obywatela, które pozwoli mu deklamować o „ukochanej Ojczyźnie”, a równocześnie fałszować zeznania podatkowe. To niebezpieczeństwo grozi nietylko starszemu społeczeństwu, lecz i młodzieży; dlatego obchody i uroczystości jako środek wychowawczy muszą być w szkole stosowane ostrożnie. Obchodów w szkole jest stanowczo za dużo, wskutek czego powszednie one i nudzą, zakłócają normalny bieg pracy w szkole, wreszcie obciążają młodzież, a właściwie jej rodziców pieniędzmi „składkami” na różne cele. Autor wylicza ponad 30 obchodów i uroczystości, urządzanych w szkole w ciągu jednego roku szkolnego, wskazując, że ten zalew zaczyna już budzić w szkołach tęsknotę do „święta powszedniego dnia pracy”.

Ale nuży i nudzi nietylko nadmierna ilość obchodów, lecz również i stosowany powszechnie szablon w ich urządzeniu. Na wszystkich obchodach spotykamy zwykle podobny program: rozwlekłe przemówienie ucznia, deklamacje, obrazek sceniczny, odśpiewanie piosenki i zmuszanie do kupowania cegiełek, nalepek lub znaczków.

Autor radzi zerwać stanowczo z dotychczasowym systemem urządzania

obchodów, proponuje „zmniejszenie ilości obchodów i uroczystości, ustalenie ich w czasie i wypełnienie treścią“. W tym celu należy zawczasu porozumieć się z zainteresowanymi organizacjami uczn., ustalić „kalendarzyk“ uroczystości na cały rok szkolny. Umożliwi to przygotowanie się do każdego obchodu bez pośpiechu i zaburzenia życia szkolnego, pozwoli rozłożyć racjonalnie ciężar pracy na poszczególne klasy i organizacje szkolne. Autor proponuje zredukowanie licznych obchodów do pięciu w ciągu roku szkolnego, podając następujący projekt „kalendarzyka“ uroczystości i zasady organizacyjne:

- Wrzesień: Flota powietrzna i flota morska. (Pokazy, wystawy i zawody z zakresu szybownictwa, lotnictwa, żeglugi i sportów wodnych).
- Listopad: 11.XI. Święto Niepodległości. (Dzień służby dla Państwa przez konkretną pracę).
- Luty: 1.II. Imieniny Prezydenta (połączone ze „świętem wiedzy i książki“).
- Marzec: 19.III. Imieniny Marszałka (połączone z ideą obrony kraju, świętem P. W. Defilady i popisy sportowo-wojskowe).
- Maj: 3.V. Święto państwowe (obchód Konstytucji, wiosenne święto radości, połączone z zawodami sportsmenów i zabawami).

Obchody wypadłyby w ten sposób co drugi miesiąc, a miesiące wolne byłyby przeznaczone na przygotowania do nich. Każdy z tych pięciu obchodów mógłby być organizowany na terenie szkoły przez inną organizację szkolną, ideowo związaną z charakterem uroczystości.

Poza temi obchodami mogą być w razie istotnej potrzeby tylko pogadanki informacyjne. Składki, obciążające młodzież szkolną na rozmaite cele społeczne, autor radzi zlikwidować, względnie zryczałtować.

Dotychczasowy sposób świętowania obchodów — koncerty wokalmuzyczne w połączeniu z przemówieniem, tak zwane „akademje“ — wywołują zwykle nudę i dają w najlepszym wypadku wynik obojętny, a niekiedy wręcz szkodliwy, bo młodzież nieraz drwi z patosu, panującego na akademjach. Nie patetyczne akademje, zdaniem autora, stanowić mają wyraz uczuć obywateli w dniu święta państwowego, musi tu wystąpić na plan pierwszy „przegląd i ocena dokonanych wysiłków obywatelskich i pobudka do dalszej pracy“. Dlatego należy święta „łączyć corocznie z coraz to nowem konkretnem przedsięwzięciem, coraz to nową pracą zbiorową“. Młodzież może, na przykład, 11 listopada wytknąć sobie jakąś pracę, a 3 maja tę pracę zakończyć.

Na dzisiejszych akademjach czynna jest tylko nieliczna grupa aktorów, reszta — jest przeważająca większość — stanowi bierną, a zatem krytycznie nastawioną publiczność. Autor proponuje tak układać program, aby wszyscy obecni brali w obchodzie udział. Może to być chóralny śpiew, zbiorowy marsz, zbiorowa przysięga, wykonana wspólnym wysiłkiem praca fizyczna lub wspólna zabawa, zawody sportowe, masowe spektakle. Rzeczywistą pracę może zastąpić nieraz symbolika pracy: poświęcenie kamienia węgielnego, rzucenie pierwszej łopaty ziemi przy budowie nasypu kolejowego i t. p.

Należy wreszcie, i to podkreślone jest z naciskiem, wyzbyć się momentów fałszywego i przesadnego patosu oraz nastroju pogrzebowego, pozostałego z czasów niewoli, a niepotrzebnego i szkodliwego dziś, gdy Polska jest wolna i znajduje się na drodze mocarstwowej.

Podany w powyższem streszczeniu artykuł Jerzego Ostrowskiego powinien wywołać żywe zainteresowanie i dyskusję, ponieważ sprawa obchodów i uroczystości wydaje się być dojrzałą do pewnej reformy. Ujemne strony dzisiejszych „akademij” są w artykule może nieco przejaskrawione, lecz niewątpliwie istnieją.

Artykuł zawiera dużo ciekawych uwag i wniosków, którym można tylko przyklasnąć: jak np. postulaty zmniejszenia ilości obchodów, zlikwidowania okolicznościowych składek pieniężnych, wprowadzenia nowych sposobów świętowania uroczystości państwowych, uwzględniających moment zbiorowego udziału młodzieży, unikania sztucznego patosu i zbyt poważnego — pogrzebowego nastroju. Przyznając w zasadzie słuszność krytycznemu ustosunkowaniu się autora do t. zw. „akademij”, stanowiących dziś powszechną formę świętowania uroczystości państwowych i innych, możnaby jednak nadmienić, że przyczyniają się one do estetycznego wychowania i umuzykalnienia młodzieży, jeżeli tylko ich poziom artystyczny jest dość wysoki. Z drugiej strony niektóre sposoby urządzania uroczystości i obchodów, proponowane przez autora, przy wyłączeniu ich stosowaniu mogłyby budzić pewne zastrzeżenia. Dotyczy to łączenia obchodzonych świąt z coraz to nowem konkretnem przedsięwzięciem, a zwłaszcza stosowania „symboliki pracy”. Młodzież bowiem skłonna jest pochwycić się do trudnych nawet prac, oceniając zbyt optymistycznie realne możliwości ich wykonania. A jest rzeczą jasną, że przedsięwzięcie podjęte, lecz nie wykonane, lub poświęcony kamień węgielny, na którym nic nie zbudowano, nie będą dodatnim czynnikiem wychowawczym.

Omawiając zagadnienie obchodów i uroczystości jako czynnika wychowawczego, musimy również wysunąć kwestję celowości urządzania obchodów międzyszkolnych, jako jednej z form współpracy międzyszkolnej młodzieży.

Artykuł Jerzego Ostrowskiego nie rostrzyga może wszystkich kwestyj, związanych z omawianem zagadnieniem, słusznie jednak autor twierdzi w końcowej konkluzji, że „pracę nad ożywieniem i usprawnieniem tego walnego środka wychowania państwowego winniśmy rozpocząć jaknajwcześniej”. S. Ch.

Z wydawnictw.

Fr. Krawczykowski. *Ćwiczenia cielesne dziesięciminutowe i śródlekcyjne w szkole powszechnej.* Warszawa, 1934 r. Nakł. „Naszej Księgarni”.

Książka podzielona jest na dwie części: W pierwszej, zatytułowanej „Uwagi ogólne”, daje autor szereg wskazówek, mających ułatwić realizację nowego programu oraz szczegółowo omawia znaczenie ćwiczeń dziesięciminutowych i śródlekcyjnych, ich układ oraz sposoby przeprowadzania przy różnych warunkach. Część druga zawiera 90 przykładów ćwiczeń dziesięciminutowych i śródlekcyjnych, z których trzydzieści przeznaczone

czonych jest na klasę I i II-gą, trzydzieści na klasę III i IV-tą oraz trzydzieści na klasę V, VI i VII-mą. Przykłady poprzedzone są objaśnieniami techniki przeprowadzania ćwiczeń. Zasób materiału ćwiczebnego, przeznaczonego na poszczególne klasy, zgodny jest z założeniami programu, który nakazuje dostosować ćwiczenia do rozwoju psycho-fizjologicznego dziecka. Dzięki zastosowaniu krążka tekturowego, na którym można siadać i kłękać, autor mógł umieścić w przykładach sporo ćwiczeń, wymagających zetknięcia się z ziemią czy podłogą. Obfitość ćwiczeń, szczegółowe ich objaśnianie i liczne a wyraźne rysunki czynią z książki Krawczykowskiego cenną pomoc przy prowadzeniu ćwiczeń dziesięciominutowych i śródlekcyjnych w szkole powszechnej. W. B.

M. Pluciński. *Budowa kajaka żaglowego typu P 7*. Warszawa, 1934. Główna Księgarnia Wojskowa. Cena 4.50 zł.

Zalecony przez Państwowy Urząd W. F. i P. W. kajak żagłowy typu P 7 zasługuje na żywą uwagę, gdyż rozwiązuje poniekąd sprawę masowego uprawiania żeglarstwa, które obecnie jeszcze — ze względu na bardzo wysokie ceny żagłówek — dostępne było tylko dla niewielu. Kształtem swoim, a zwłaszcza wymiarami (długość 5 m, największa szerokość 1.03 m, wysokość 0.32 m, zanurzenie kadłuba 0.12 m) kajak typu P 7 niewiele różni się od zwykłego kajaka, a dzięki specjalnemu kształtowi dna, zastosowaniu miecza i obfitemu ożaglowaniu (7.5 m²) ma wszystkie zalety dobrej żagłówki. Daje się jednocześnie użyć jako łódź wiosłowa (hamburka), dzięki możliwości odpowiedniego umocowania wiosel, siodełka i oparcia dla nóg. Książka zawiera dokładny opis kajaka, szczegółowe wskazówki do montażu oraz specyfikację materiału. Do tego dołączone są bardzo wyraźne tablice, przedstawiające poszczególne części kajaka. Ze względu na tę właśnie staranność, jasność i wyrazistość opisu i rysunków, szkoły, posiadające warsztaty, z powodzeniem mogą konstruować omawiany typ kajaka, tem więcej, że koszt jego nie będzie zbyt wysoki (około 200 zł.). W. B.

Komunikaty.

Celem umożliwienia zwiedzenia zabytków Krakowa najszerszym rzeszom młodzieży szkolnej w okresie miesięcy zimowych. Zarząd Miejski w Krakowie w porozumieniu z właściwymi instytucjami wprowadza w porze zimowej dla zbiorowych wycieczek młodzieży szkolnej następujące ulgi w opłatach z ważnością do dnia 30 kwietnia 1935.

1. w Miejskim Domu Wycieczkowym w Krakowie, ul. Oleandry 4, opłatę za nocleg zniża się do 80 gr. od osoby za dobę, przy minimum 3-dniowym pobycie.
2. w teatrze miejskim przyznaje się 50 proc. zniżki od cen normalnych.
3. w Muzeum Narodowym 75 proc. zniżki za wstęp do poszczególnych: oddziałów, co wyniesie po 25 groszy od osoby.

Za wstęp do komnat Zamku Królewskiego na Wawelu pobierane będą opłaty po 25 groszy od osoby (75 proc. zniżki), w wypadkach zaś zasługu-

jących na szczególne uwzględnienie (wycieczki szkolne z Kresów), Zarząd Zamku Królewskiego udzieli wolnych wstępów.

Za wstęp do grobów królewskich na Wawelu, do Skarbcza katedralnego oraz na wieżę zygmuntofską wraz z oprowadzeniem przez kościelnych po katedrze i opisaniem zabytków po 25 groszy od osoby (50 proc. zniżki).

Na uprzednie zamówienie skierowane do Miejskiego Domu Wycieczkowego, otrzymują wycieczki szkolne legitymacje zbiorowe, upoważniające je do przejazdu tramwajami za zniżoną opłatą po 10 gr. od osoby dla młodzieży, a po 20 gr. dla kierownictwa wycieczek.

Na życzenie wysła się o ściśle oznaczonej porze na dworzec kolejowy autobus, który za opłatą 30 groszy od osoby przywozi wycieczkę do Domu Wycieczkowego.

Zgłoszenia należy kierować do Zarządu M. Domu Wycieczkowego w Krakowie według podanego poniżej wzoru.

Dom Wycieczkowy posiada sale zbiorowe z łózkami (materace, koce, bielizna), bieżącą ciepłą i zimną wodę oraz centralne ogrzewanie, czynny jest bez przerwy przez całą zimę.

Kraków, dnia 28 listopada 1934.

(nazwa szkoły wzgl. organizacji urządzającej wycieczkę).

, dnia/... 193 ..

DO

MIEJSKIEGO DOMU WYCIECZKOWEGO

w KRAKOWIE — OLEANDRY 4.

Niniejszem zgłaszam wycieczkę, obejmującą osób, w tem młodzież żeńska osób, opieka żeńska ... osób, młodzież męska ... osób, opieka męska osób.

Przyjazd nastąpi dnia / ... od strony o godz. ...
odjazd nastąpi w kierunku dnia / ... o godz. ...

Tytułem zaliczki wysłano kwotę zł., na odpowiedź dołącza się znaczek pocztowy za groszy.

(dokładny adres)

Konkurs na artykuł

DO CZĘŚCI NIEURZĘDOWEJ. DZ. URZ. K. O. S. B. NA TEMAT:

„Nauka cicha w oddziałach (klasach) łączonych”.

Prowadzenie nauki cichej w oddziałach łączonych, to jeden z bardzo ważnych problemów naszego szkolnictwa powszechnego. Jeśli bowiem szkoły powszechne I i II stopnia, a takich w naszym Okręgu jest 67 proc., mają należycie spełniać nałożone na nie przez ustawę ustrojową zadanie, to czas, przeznaczony na naukę cichą musi być naprawdę w pełni wykorzystywany.

Dotychczasowe obserwacje i doświadczenia wykazały, że organizowanie nauki cichej w oddziałach łączonych napotyka w praktyce szkolnej u większości nauczycielstwa na znaczne trudności. Z tej przyczyny zagadnienie nauki cichej w oddziałach łączonych powinno być przez nauczycielstwo szkół pow-

szechnych starannie i gruntownie przepracowane, a wyniki tych prac powinny znaleźć żywy oddźwięk na łamach Dz. Urz. K. O. S. B. w części nieurzędowej.

W celu pobudzenia ogółu nauczycielstwa do większego zainteresowania się tem zagadnieniem, Redakcja Dz. Urz. ogłasza konkurs na opracowanie artykułu na temat: „Nauka cicha w oddziałach łączonych”.

W artykule tym należy omówić i wskazać rodzaje nauki cichej, sposoby jej prowadzenia, zakres nadającego się do niej materiału naukowego, stosunek do nauki głośnej i pracy domowej dziecka, wyzyskanie podręcznika i pomocy naukowych. Treść artykułu należy opracować na podstawie przykładów, wziętych bezpośrednio z praktyki szkolnej, które powinny dać jasny obraz:

- 1) nauki cichej, jako samodzielnego opracowania przez uczniów nowego, dostępnego dla nich tematu i przygotowywania się do nauki głośnej;
- 2) nauki cichej, jako uzupełnienia nauki głośnej;
- 3) nauki cichej, jako utrwalenie i stosowanie nabytych wiadomości.

Artykuły, zaopatrzone w godła, należy nadsyłać do Redakcji Dz. Urz. najpóźniej do końca lutego 1935 r.

Do pracy konkursowej winna być dołączona zamknięta koperta, opatrzona na zewnętrznej stronie tem samem godłem, co artykuł, a wewnątrz zawierająca imię i nazwisko i dokładny adres autora.

Nagrodę za najlepiej opracowany artykuł stanowić będzie zbiór książek pedagogicznych wartości 50 zł.

Wyróżniony artykuł będzie drukowany w Dz. Urzędowym K. O. S. B. W skład jury konkursowego wchodzi:

- p. R. Młyński,
- p. W. Łastowiecki,
- p. J. Osiecka,
- p. K. Urbański.

Adres Redakcji i Administracji: Brześć n.B.
Kuratorium Okręgu Szkolnego Brzeskiego.

Cena prenumeraty rocznej Dziennika Urzędowego 6 zł.

Cena pojedynczego numeru 60 groszy.

Ogłoszenie na okładce: cała strona 100 zł., $\frac{1}{2}$ strony 60 zł.
 $\frac{1}{4}$ strony 30 złotych.

Ogłoszeń w tekście nie umieszczamy.

Konto P. K. O. Nr. 30527.

Odbito w Drukarni „LITERACKIEJ” w Brześciu n. B.
z polecenia Kuratora Okręgu Szkolnego Brzeskiego.